

Vítejte ve vývojovém diagramu pro adherenci CF CARE

Vážení kolegové,

faktory, které ovlivňují non-adherenci při léčbě CF, jsou nejrůznějšího charakteru a mohou se u jednotlivých pacientů značně lišit. Abychom vám pomohli lépe porozumět těmto faktorům, vyvinuli jsme tento komplexní vývojový diagram o hlavních faktorech přispívajících k non-adherenci, a strategiích, které je řeší.

Tento interaktivní vývojový diagram, založený na nejnovějším průzkumu adherence, je určen k tomu, aby vám pomohl při vytváření plánů personalizované péče, které se zabývají non-adherencí s cílem zlepšit výsledky léčby CF.

Doufáme, že pro vás bude přínosný.

Řídící výbor CF Collaborative Adherence Resources & Education (CARE).

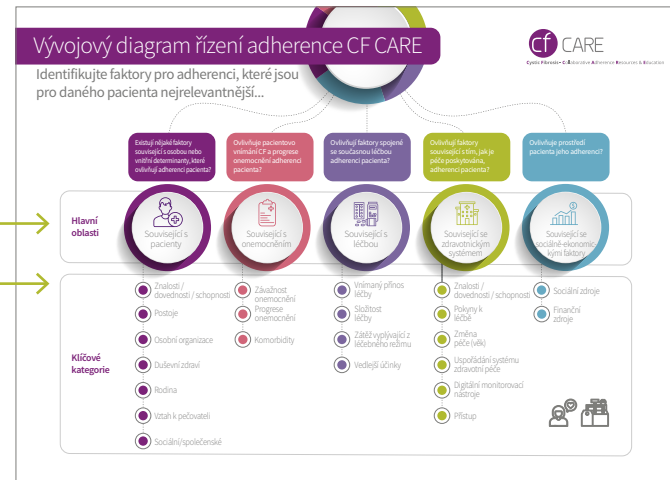

Průvodce používáním

Materiál je plně interaktivní a řada ikon vám pomůže nasměrovat do oblastí zájmu a k faktorům, které jste u svého pacienta s CF identifikovali.

Vývojový diagram je uspořádán hierarchicky a má pět **hlavních oblastí**, které pokrývají široké oblasti adherence. Každá hlavní oblast je rozdělena do řady **klíčových kategorií**. Vyberete-li klíčovou kategorii, dostanete se hluboko do materiálu a prozkoumáte kritické faktory, které vidíte u svých pacientů na klinice, jakož i **možné intervence**, které by mohly podpořit a propagovat optimální adherence.

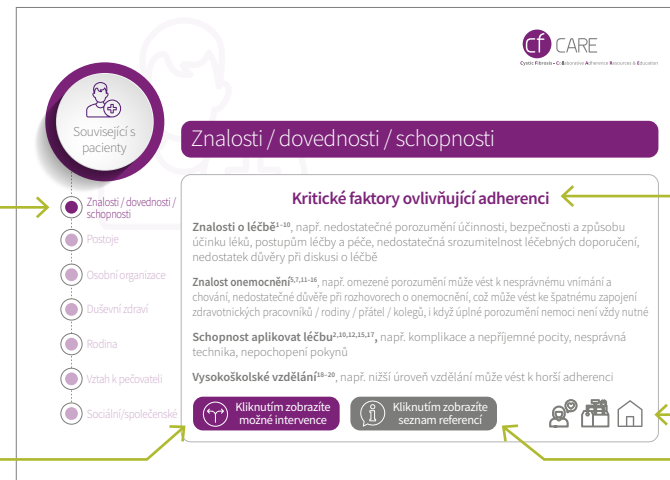
Domovská stránka

Hlavní oblasti

Klíčové kategorie

Prozkoumat

Klíčové kategorie

Možné intervence

Kritické faktory

Tlačítko Domů

Seznam literatury

Vývojový diagram řízení adherence CF CARE

Identifikujte faktory pro adherenci, které jsou pro daného pacienta nejrelevantnější...

Existují nějaké faktory související s osobou nebo vnitřní determinanty, které ovlivňují adherenci pacienta?

Ovlivňuje pacientovo vnímání CF a progresu onemocnění adherenci pacienta?

Ovlivňují faktory spojené se současnou léčbou adherenci pacienta?

Ovlivňují faktory související s tím, jak je péče poskytována, adherenci pacienta?

Ovlivňuje prostředí pacienta jeho adherenci?

Hlavní oblasti

Klíčové kategorie

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

- Závažnost onemocnění
- Progrese onemocnění
- Komorbidity

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Pokyny k léčbě
- Změna péče (věk)
- Uspořádání systému zdravotní péče
- Digitální monitorovací nástroje
- Přístup

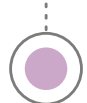
- Sociální zdroje
- Finanční zdroje

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti / schopnosti

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Znalosti o léčbě¹⁻¹⁰, např. nedostatečné porozumění účinnosti, bezpečnosti a způsobu účinku léků, postupům léčby a péče, nedostatečná srozumitelnost léčebných doporučení, nedostatek důvěry při diskusi o léčbě

Znalost onemocnění^{5,7,11-16}, např. omezené porozumění může vést k nesprávnému vnímání a chování, nedostatečné důvěře při rozhovorech o onemocnění, což může vést ke špatnému zapojení zdravotnických pracovníků / rodiny / přátel / kolegů, i když úplné porozumění nemoci není vždy nutné

Schopnost aplikovat léčbu^{2,10,12,15,17}, např. komplikace a nepříjemné pocity, nesprávná technika, nepochopení pokynů

Vysokoškolské vzdělání¹⁸⁻²⁰, např. nižší úroveň vzdělání může vést k horší adherenci

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Možné kroky na podporu optimální adherence

Poskytování informací o léčbě a onemocnění^{1,3,4,9,12}

Dostupnost informací zaměřených na pacienta, vhodných pro daný věk, slouží pro podporu zapojení se do léčby a informovaného rozhodování a může vést k další motivaci

- **Různý obsah**, jako jsou základní informace o onemocnění a popis možných přínosů a vedlejších účinků léčby
- **Víceformátový obsah** může zvýšit dostupnost vzdělávání v podobě letáků, videí, ukázek a webcastů / podcastů
  - Národní nadace pro CF mají víceformátový obsah určený pro pacienty a rodiče / pečovatele. Mezi příklady CF organizací patří: www.cff.org (USA), www.cfcc.org.au (Austrálie) a www.cysticfibrosis.org.uk (UK). Další informace o národních organizacích naleznete na adrese: www.ecfs.eu/ctn/national-cf-associations

Jasná komunikace s pacienty a hodnocení znalostí^{4,11,12,14,15}

- Posouzení znalostí CF týmy pečujícími o pacienty je zásadní a může určit, zda je nutné opětovné školení pacienta.
  - Zvažte použití metody „zpětného probrání“ – metody používané k potvrzení, zda pacient rozumí tomu, co mu je vysvětlováno – pokud tomu rozumí, je schopen informace přesně „zpětně probrat“.
- Aktivně, otevřeně a upřímně naslouchejte pacientům, aby se mohly otevřeně probrat jejich znalosti i mylné představy.
  - Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**²¹ (Motivační rozhovor, modul 3, vzdělávací video „Naslouchání a budování vztahu“)

Usnadnění podávání léčby¹⁶

- Vzdělávací programy pro podporu pacientů a jejich vzdělávání v oblasti léčby a poskytování praktických pokynů k technikám podávání léčby, např. americký program **ReEducation of Airway Clearance Technique** (REACT)
- Časný rozvoj dovedností v oblasti péče o sebe sama prostřednictvím opakované praxe a povzbuzení

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

1. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc*. 2018;58(3):246–9;
2. Arden MA, et al. *Adherence to medication in adults with Cystic Fibrosis: An investigation using objective adherence data and the Theoretical Domains Framework*. *Br J Health Psychol*. 2019;24(2):357–80;
3. Duff A & Latchford G. *Adherence in cystic fibrosis; care teams need to change first*. *Lancet Respir Med*. 2014;2(9):683–5;
4. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;
5. Oddleifson AD & Sawicki GS. *Adherence and Recursive Perception Among Young Adults with Cystic Fibrosis*. *Anthropol Med*. 2017;24(1):65–80;
6. Pakhale S, et al. *Lost in translation? How adults living with Cystic Fibrosis understand treatment recommendations from their healthcare providers, and the impact on adherence to therapy*. *Patient Educ Couns*. 2016; 99(8):1319–24;
7. Ball R, et al. *Adherence to nebulised therapies in adolescents with cystic fibrosis is best on week-days during school term-time*. *J Cyst Fibros*. 2013;12(5):440–4;
8. Goralski JL & Davis SD. *Breathing easier: Addressing the challenges of aerosolizing medications to infants and preschoolers*. *Respir Med*. 2014;108(8):1069–74;
9. Calthorpe RJ, et al. *What effective ways of motivation, support and technologies help people with cystic fibrosis improve and sustain adherence to treatment?* *BMJ Open Respir Res*. 2020;7(1):e000601;
10. Eaton CK, et al. *Misunderstandings, misperceptions, and missed opportunities: Perspectives on adherence barriers from people with CF, caregivers, and CF team members*. *Patient Educ Couns*. 2020;103(8):1587–94;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

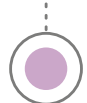
11. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev.* 2018;25:33–6;
12. Sawicki GS, et al. *Motivating adherence among adolescents with cystic fibrosis: youth and parent perspectives.* *Pediatr Pulmonol.* 2015;50(2):127–36;
13. Lomas P. *Enhancing adherence to inhaled therapies in cystic fibrosis.* *Thorax.* 2014;8(2):39–47;
14. Nicolais CJ, et al. *Parent knowledge of disease management in cystic fibrosis: Assessing behavioral treatment management.* *Pediatr Pulmonol.* 2018;53(2):162–73;
15. Faint NR, et al. *Investigating self-efficacy, disease knowledge and adherence to treatment in adolescents with cystic fibrosis.* *J Paediatr Child Health.* 2017;53(5):488–93;
16. Garavaglia L, et al. *A Quality Improvement Initiative to Improve Patient Adherence to Vitamin Supplementation in Cystic Fibrosis.* *J Pediatr Gastroenterol Nutr.* 2017;64(2):292–5;
17. Zanni RL, et al. *The impact of re-education of airway clearance techniques (REACT) on adherence and pulmonary function in patients with cystic fibrosis.* *BMJ Qual Saf.* 2014;23(Suppl 1):i50-5;
18. Amini S, et al. *Evaluation of adherence to medication treatment in pediatric patients with cystic fibrosis; a cross-sectional study.* *Prezentováno na ERS, 2019;54: PA4520;*
19. Flores JS, et al. *Adherence to airway clearance therapies by adult cystic fibrosis patients.* *Respir Care.* 2013;58(2):279–85;
20. Oates GE, et al. *Adherence to Airway Clearance Therapy in Pediatric Cystic Fibrosis: Socioeconomic Factors and Respiratory Outcomes.* *Pediatr Pulmonol.* 2015;50(12):1244–52;
21. CF CARE Motivational Interviewing Resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-resources> (přístup červenec 2021).

Související s
pacienty

Postoje

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- **Postoje**
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Touha po normálnosti¹⁻⁹, např. léčba může narušit vedení „normálního života“

Pocit, že léčba není potřebná^{1,10}, např. nepodstoupení léčby, když se pacient „cítí dobře“ nebo nemá žádné fyzické příznaky

Názor, že 100% adherence je nedosažitelná¹, např. „nikdy to nebude naprosto na sto procent“

Víra v úspěch léčby^{3,9,11-15}, např. vnímání toho, jak důležité nebo nezbytné jsou určité druhy léčby a jejich přínos

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Postoje

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- **Postoje**
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Strategie zvládnutí nemoci¹⁶, např. pozitivní zaměření mysli, přijetí své situace a humor (pozitivní strategie zvládnání nemoci)

Kognitivní disonance^{17,18}, např. nekompatibilní názory jako „Jsem rozumný a chci se cítit dobře“ a „Svou léčbu nedělám“

Náboženské / spirituální přesvědčení (literatura / výzkum z USA)¹⁷⁻²⁴, např. rodiče, kteří poté, co udělali vše, co bylo v jejich silách, předávají odpovědnost za péči o své děti Bohu

Kliknutím zobrazíte možné intervence

Kliknutím zobrazíte seznam referencí

Související s
pacienty

Postoje

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje**
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Popření diagnózy²⁵, např. popírání a vyhýbání se situacím jako strategie psychologické odolnosti

Úmyslné zapomenutí²⁶, např. využívání zapomnětlivosti k omlouvání nedůsledného dodržování léčby

Odmítnutí užívání léků^{1,27}, např. ignorování připomenutí, že máte užívat léčbu nebo neochota užívat léky na veřejnosti

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Možné kroky na podporu optimální adherence

Zapojení pacientů do péče¹¹

Umožnit jim porozumět onemocnění a jeho léčbě, rozvinout jejich dovednosti a důvěru v efektivní řízení jejich léčebného režimu

- Viz nástroj **Individuální plán léčby (ITP)**²⁸ (označuje účel léčby pro posílení důležitosti adherence a stanovení individuálních cílů)
- Viz nástroj **vizuální analogová škála pro adherenci a non-adherenci (VASANA)**²⁹ (identifikuje důvěru pacienta v současnou léčbu / terapii)
- Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**³⁰ (Motivační moduly rozhovorů 3–5, vzdělávací videa „Uvedte důvody ke změně“ a „Zahájení přemýšlení o plánu a důležitosti zvýšení důvěry“, příručka a sada nástrojů pro adherenci)

Změna chování¹⁷

Styl poradenství zaměřeného na pacienty, který pomáhá pacientům měnit chování

- Viz nástroj **Vizuální analogová škála pro adherenci a neadherenci (VASANA)**²⁹ (měří aktuální adherenci)
- Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**³⁰ (všechny moduly Motivační rozhovory, všechna vzdělávací videa, příručka a sada nástrojů pro adherence)

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Pozitivní zpětná vazba / potvrzení a posílení¹⁷

Zajistěte pacientům systematické povzbuzování a odměňování za dosažení cílů a zároveň se vyhýbejte obviňování a kritice
– Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**³⁰ (Motivační rozhovor modul 5, příručka o adherenci, sada nástrojů pro adherenci)

Rozvoj komunikačních dovedností u zdravotníků¹⁷

Umožnit konstruktivní konverzaci s pacienty a vyhnout se neúčinným debatám, které zvyšují odpor vůči změnám u pacientů s nedostatečnou adherencí
– Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**³⁰ (Motivační rozhovor, moduly 3 a 4, vzdělávací videa „Zaměření na změny a zvládnutí odporu“ a „Naslouchání a budování vztahů“, příručka a sada nástrojů pro adherenci)

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

1. Arden MA, et al. *Adherence to medication in adults with Cystic Fibrosis: An investigation using objective adherence data and the Theoretical Domains Framework*. *Br J Health Psychol*. 2019;24(2):357–80;
2. Sawicki GS, et al. *Motivating adherence among adolescents with cystic fibrosis: youth and parent perspectives*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50(2):127–36;
3. Happ MB, et al. *Parent and Child Perceptions of a Self-Regulated, Home-Based Exercise Program for Children with Cystic Fibrosis*. *Nurs Res*. 2013;62(2):305–14;
4. Flores JS, et al. *Adherence to airway clearance therapies by adult cystic fibrosis patients*. *Respir Care*. 2013;58(2):279–85;
5. Santer M, et al. *Treatment non-adherence in pediatric long-term medical conditions: systematic review and synthesis of qualitative studies of caregivers' views*. *BMC Pediatr*. 2014;14:63;
6. Sawicki GS, et al. *Tackling the increasing complexity of CF care*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50 Supple 40(0 40):S74–9;
7. Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis*. *Med Princ Prac*. 2014;23(5):393–402;
8. Keyte R, et al. *Self-reported motivators to treatment adherence in adults with cystic fibrosis in the UK*. *J Cyst Fibros*. 2017;16S1:S1–S62;
9. Keyte R, et al. *An Exploration Into Knowledge, Attitudes, and Beliefs Towards Risky Health Behaviours in a Paediatric Cystic Fibrosis Population*. *Clin Med Insights Circ Respir Pulm Med*. 2019;13:1179548419849427;
10. Dziuban EJ, et al. *Identifying Barriers to Treatment Adherence and Related Attitudinal Patterns in Adolescents With Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(5):450–8;
11. Duff A & Latchford G. *Adherence in cystic fibrosis; care teams need to change first*. *Lancet Respir Med*. 2014;2(9):683–85;

Literatura

12. Dempster NR, et al. *Understanding Treatment Adherence With the Health Belief Model in Children With Cystic Fibrosis*. *Health Educ Behav*. 2018;45(3):435–43;
13. Eakin MN, et al. *Development and validation of CF-Medication Beliefs Questionnaire: A mixed-methods approach*. *J Cyst Fibros*. 2017;16(5):637–44;
14. Goodfellow NA, et al. *Adherence to treatment in children and adolescents with cystic fibrosis: a cross-sectional, multi-method study investigating the influence of beliefs about treatment and parental depressive symptoms*. *BMC Pulm Med*. 2015;15:43;
15. Del Corral T, et al. *Development and Validation of the AdT-Physio Scale: A Tool to Assess Adherence and Perception of Physical Therapist Intervention in Patients With Cystic Fibrosis*. *Phys Ther*. 2020;100(11):2063–74;
16. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev*. 2018;25:33–6;
17. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;
18. Braun LT, Schmidmaier R. *Dealing with cognitive dissonance: an approach*. *Med Educ*. 2019;53(12):1167–8;
19. Grosseohme DH, et al. *Relationship of Adherence Determinants and Parental Spirituality in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2012;47(6):558–66;
20. Macdonald M, et al. *Experiences of adults with cystic fibrosis in adhering to medication regimens: a qualitative systematic review*. *JBI Database System Rev Implement Rep*. 2016;14(5):258–85;
21. Grosseohme DH, et al. *“I Honestly Believe God Keeps me Healthy so I Can Take Care of My Child”: Parental Use of Faith Related to Treatment Adherence*. *J Health Care Chaplain*. 2013;19(2):66–78;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

22. Grosseohme DH, et al. *Adolescents' Spirituality and Cystic Fibrosis Airway Clearance Treatment Adherence: Examining Mediators*. *J Pediatr Psychol*. 2016;41(9):1022–32;
23. Grosseohme DH, et al. *Adherence Determinants in Cystic Fibrosis: Cluster Analysis of Parental Psychosocial, Religious, and/or Spiritual Factors*. *Ann Am Thorac Soc*. 2015;12(6):838–46;
24. Grosseohme DH, et al. *Adults with cystic fibrosis: spiritual coping with lifelong disease*. *J Health Care Chaplain*. 2020;26(2):45–57;
25. Oddleifson AD & Sawicki GS. *Adherence and Recursive Perception Among Young Adults with Cystic Fibrosis*. *Anthropol Med*. 2017;24(1):65–80;
26. Drabble SJ, et al. *When Is Forgetting Not Forgetting? A Discursive Analysis of Differences in Forgetting Talk Between Adults With Cystic Fibrosis With Different Levels of Adherence to Nebulizer Treatments*. *Qual Health Res*. 2019;29(14):2119–13;
27. Narayanan S, et al. *Adherence to therapies in cystic fibrosis: a targeted literature review*. *Expert Rev Respir Med*. 2017;11(2):129–45;
28. CF CARE Individual Treatment Plan (individuální léčebný plán). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/itp> (přístup v červenci 2021);
29. CF CARE: Vizuální analogová škála pro adherenci a non-adherenci (Visual Analogue Scale for Adherence and Non-Adherence). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/vasana> (přístup červenec 2021);
30. CF CARE: Motivational interviewing resources. (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-videos> (přístup červenec 2021).

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Související s
pacienty

Osobní organizace

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Time management¹⁻¹⁹, např. nedostatek času nebo časové tlaky, snížená adherence o víkendech / svátcích / letních prázdninách, zdůrazňování nutnosti strukturovaných každodenních návyků s potenciálem pro flexibilitu odrážející nezávislost (zvláště pro dospívající)

Neúmyslné zapomenutí léčby^{2,4,6,7,9,20}, např. zapomnětlivost

Stanovení priorit péče^{5,7,13,16,17,21}, např. záměrné přehlížení priority léčby kvůli konkurenčním prioritám, jako je například zaneprázdnění jinými činnostmi, konkurenční sociální a pracovní požadavky

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje
- **Osobní organizace**
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
pacienty

Osobní organizace

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Přizpůsobení se změně prostředí^{2,9,11,13,15,22-24}, např. cestování na dlouhé vzdálenosti, společenské události, nové pracoviště / škola, neočekávané pochůzky, změna okolností, logistické bariéry při cestování s vybavením pro léčbu CF a léky

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Možné kroky na podporu optimální adherence

Připomínky léčby^{5,7,16}

Poskytnout strukturu a připomenout pacientům, aby užívali své léky nebo dokončili léčbu

- Viz nástroj **Individuální plán léčby (ITP)**²⁵ (označuje den a čas léčby)
- Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**²⁶ (Motivační rozhovor, modul 5, vzdělávací video „Zahájení přemýšlení o plánu a důležitosti prohloubení důvěry“)
  - např. alarmy mobilního telefonu, digitální aplikace, nálepky, umístění léků na přístupná místa a začlenění léčby do stávající rutinní nebo behaviorální sekvence (např. čištění zubů)

Přizpůsobení / zjednodušení léčebného režimu pacienta^{1,3}

Pro snížení složitosti, splnění individuálních potřeb pacienta, zajištění kompatibility s každodenní rutinou pacienta a snadnější dodržování léčebného plánu

Vytvoření strukturovaných denních návyků^{5,13,14,18}

S konzultací mezi zdravotnickým pracovníkem a pacientem/rodinou pro zajištění času na léčbu a další aktivity a také s integrací léčebných plánů do každodenních činností rodiny a/nebo pacienta

- Viz **nástroj Individuální plán léčby (ITP)**²⁵ – Vytvořte plán léčby ve spolupráci s pacientem a rodinou/pečovatelem
- Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**²⁶ (příručka a sada nástrojů pro adherenci [týdenní deník, plán změny])
- Rozvoj každodenních návyků je sice klíčový, ale flexibilita při úpravě rozvrhů je pro pacienty / pečovatele stejně důležitá dovednost, kterou je třeba se naučit

Objevte skutečné důvody pro non-adherenci a vymyslete potenciální řešení²⁶

- Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**²⁶ (Motivační rozhovor, modul 5, vzdělávací video „Zahájení přemýšlení o plánu a důležitosti prohloubení důvěry“, sada nástrojů pro adherenci – např. pracovní list pro řešení problémů)

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

1. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis. J Am Pharm Assoc.* 2018;58(3):246–9;
2. Arden MA, et al. *Adherence to medication in adults with Cystic Fibrosis: An investigation using objective adherence data and the Theoretical Domains Framework. Br J Health Psychol.* 2019;24(2):357–80;
3. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis? Paediatr Respir Rev.* 2018;25:33–6;
4. Dziuban EJ, et al. *Identifying Barriers to Treatment Adherence and Related Attitudinal Patterns in Adolescents With Cystic Fibrosis. Pediatr Pulmonol.* 2010;45(5):450–8;
5. Sawicki GS, et al. *Tackling the increasing complexity of CF care. Pediatr Pulmonol.* 2015;50 Suppl 40(0 40):S74–9;
6. Blasi F, et al. *Treatment compliance in cystic fibrosis patients with chronic Pseudomonas aeruginosa infection treated with tobramycin inhalation powder: The FREE study. Respir Med.* 2018;138:88–94;
7. Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis. Med Princ Prac.* 2014;23(5):393–402;
8. Lomas P. *Enhancing adherence to inhaled therapies in cystic fibrosis. Ther Adv Respir Dis.* 2014;8(2):39–47;
9. Narayanan S, et al. *Adherence to therapies in cystic fibrosis: a targeted literature review. Expert Rev Respir Med.* 2017;11(2):129–145;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

10. Cammidge SL, et al. *When Women with Cystic Fibrosis Become Mothers: Psychosocial Impact and Adjustments. Pulm Med.* 2016;2016:9458980;
11. Hogan A, et al. *Factors affecting nebulised medicine adherence in adult patients with cystic fibrosis: a qualitative study. Int J Clin Pharm.* 2015;37(1):86–93;
12. Happ MB, et al. *Parent and Child Perceptions of a Self-Regulated, Home-Based Exercise Program for Children with Cystic Fibrosis. Nurs Res.* 2013;62(5): 305–14;
13. Ball R, et al. *Adherence to nebulised therapies in adolescents with cystic fibrosis is best on week-days during school term-time. J Cyst Fibros.* 2013;12(5):440–4;
14. Grosseohme DH, et al. *Parent routines for managing cystic fibrosis in children. J Clin Psychol Med Settings.* 2014;21(2):125–35;
15. Nasr SZ, et al. *Adherence to dornase alfa treatment among commercially insured patients with cystic fibrosis. J Med Econ.* 2013;16(6):801–8;
16. Calthorpe RJ, et al. *What effective ways of motivation, support and technologies help people with cystic fibrosis improve and sustain adherence to treatment? BMJ Open Respir Res.* 2020;7(1):e000601;
17. Santuzzi CH, et al. *Adherence and barriers to general and respiratory exercises in cystic fibrosis. Pediatr Pulmonol.* 2020;55(10):2646–52;
18. Prieur MG, et al. *Promoting emotional wellness in children with cystic fibrosis, Part I: Child and family resilience. Pediatr Pulmonol.* 2021;56(Suppl 1):S97–106;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

19. Nicolais CJ, et al. *Identifying Factors that Facilitate Treatment Adherence in Cystic Fibrosis: Qualitative Analyses of Interviews with Parents.* *J Clin Psychol Med Settings.* 2019;26(4):530–40;
20. Garavaglia L, et al. *A Quality Improvement Initiative to Improve Patient Adherence to Vitamin Supplementation in Cystic Fibrosis.* *J Pediatr Gastroenterol Nutr.* 2017;64(2):292–5;
21. Goodfellow NA, et al. *Adherence to treatment in children and adolescents with cystic fibrosis: a cross-sectional, multi-method study investigating the influence of beliefs about treatment and parental depressive symptoms.* *BMC Pulm Med.* 2015;15:43;
22. Gathercole K. *Managing cystic fibrosis alongside children's schooling: Family, nurse and teacher perspectives.* *J Child Health Care.* 2019;23(3):425–36;
23. Cooley L, et al. *Clinical communication preferences in cystic fibrosis and strategies to optimize care.* *Pediatr Pulmonol.* 2020;55(4):948–58;
24. Eaton CK, et al. *Misunderstandings, misperceptions, and missed opportunities: Perspectives on adherence barriers from people with CF, caregivers, and CF team members.* *Patient Educ Couns.* 2020;103(8):1587–94;
25. CF CARE Individual Treatment Plan (Individuální léčebný plán). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/itp> (přístup v červenci 2021);
26. CF CARE Motivational Interviewing Resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-resources> (přístup červenec 2021).

Související s
pacienty

Duševní zdraví

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Deprese¹⁻¹⁶, např. popírání diagnózy CF, symptomů a komorbidit, špatné vnímání rodičovské odpovědnosti, snížená motivace, negativní vnímání léků, únikové chování

Úzkost^{1,3,4,6,8,14,16-18}, např. strach, podrážděnost, zlost, obavy o budoucnost, pocit ztráty kontroly, akutní a nepřiměřený strach z lékařského nebo chirurgického zákroku vedoucího k vyhýbání se zákroku, strach z nakažení se infekcí, únikové chování

Špatné duševní zdraví pečovatele^{1,12,19-21}, např. pocit izolace, nezvládnutý zármutek v souvislosti s diagnózou CF

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Možné kroky na podporu optimální adherence

Běžná péče o pacienta s cílem zabránit špatnému duševnímu zdraví^{1,3,4,6,20-25}

- Pacientům s CF a pečovatelům by měly být nabídnuty edukační a preventivní podpůrné intervence na podporu zvládnání dovedností a zvládnání onemocnění, např. kognitivní behaviorální terapie a techniky řešení problémů
- Multidisciplinární týmy by měly poskytovat podporu citlivým a empatickým způsobem
- Sociální pracovníci nebo specialisté na duševní zdraví mohou poskytnout posouzení a intervenci na bázi rodiny
- Pacientům s CF a pečovatelům by měla být zajištěna podpora při péči o sebe sama a emoční pohoda.
  - Národní nadace CF mají podpůrné materiály o emočním zdraví. Mezi CF organizace patří: www.cff.org (USA), www.cfcc.org.au (Austrálie) a www.cysticfibrosis.org.uk (UK). Další informace o národních organizacích naleznete na adrese: www.ecfs.eu/ctn/national-cf-associations

Zajištění vyšetření duševního zdraví^{1,2,5,6}

- Podle pokynů Mezinárodního výboru pro duševní zdraví při CF (ICMH) by měl být proveden roční screening jak pečovateli, tak pacientů. Pokud jsou zaznamenány zvýšené hladiny deprese a úzkosti, je třeba provést klinické diagnostické postupy a následně provést psychologické a/nebo farmakologické intervence založené na důkazech¹
- **Společné prohlášení nadace CF Foundation and European CF Society**¹
  - **Internetové stránky Evropské pracovní skupiny pro duševní zdraví při CF** (obsahují informace o duševním zdraví, screeningových a léčebných nástrojích a online webinářích / kurzech)²⁶

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

1. Quittner AL, et al. *International Committee on Mental Health in Cystic Fibrosis: Cystic Fibrosis Foundation and European Cystic Fibrosis Society consensus statements for screening and treating depression and anxiety.* *Thorax.* 2016;71(1):26–34;
2. Arden MA, et al. *Adherence to medication in adults with Cystic Fibrosis: An investigation using objective adherence data and the Theoretical Domains Framework.* *Br J Health Psychol.* 2019;24(2):357–80;
3. Sawicki GS & Tiddens H. *Managing Treatment Complexity in Cystic Fibrosis: Challenges and Opportunities.* *Pediatr Pulmonol.* 2012;47(6):523–33;
4. Smith BA, et al. *Depressive Symptoms in Children With Cystic Fibrosis and Parents and Its Effects on Adherence to Airway Clearance.* *Pediatr Pulmonol.* 2010;45(8):756–63;
5. Sawicki GS, et al. *Tackling the increasing complexity of CF care.* *Pediatr Pulmonol.* 2015;50 Suppl 40(0 40):S74–9;
6. Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis.* *Med Princ Prac.* 2014;23(5):393–402;
7. Murgia F, et al. *Evaluation of compliance to telehomecare (THC) in a group of patients with Cystic Fibrosis (CF) in a period of 2 years.* *Clin Ter.* 2012;163(3):e111–4;
8. Keyte R, et al. *Self-reported motivators to treatment adherence in adults with cystic fibrosis in the UK.* *J Cyst Fibros.* 2017;16S1:S1–S62;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

9. Hilliard ME, et al. *Medication Beliefs Mediate Between Depressive Symptoms and Medication Adherence in Cystic Fibrosis*. *Health Psychol.* 2015;34(5):496–504;
10. Narayanan S, et al. *Adherence to therapies in cystic fibrosis: a targeted literature review*. *Expert Rev Respir Med.* 2017;11(2):129–45;
11. Eakin MN, et al. *Development and validation of CF-Medication Beliefs Questionnaire: A mixed-methods approach*. *J Cyst Fibros.* 2017;16(5):637–44;
12. Grosseohme DH, et al. *Adherence Determinants in Cystic Fibrosis: Cluster Analysis of Parental Psychosocial, Religious, and/or Spiritual Factors*. *Ann Am Thorac Soc.* 2015;12(6):838–46;
13. Grosseohme DH, et al. *Adolescents' Spirituality and Cystic Fibrosis Airway Clearance Treatment Adherence: Examining Mediators*. *J Pediatr Psychol.* 2016;41(9):1022–32;
14. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc.* 2018;58(3):246–9;
15. Knudsen KB, et al. *Associations between adherence, depressive symptoms and health-related quality of life in young adults with cystic fibrosis*. *Springerplus.* 2016;5(1):1216;
16. O'Hayer CV, et al. *ACT with CF: A telehealth and in-person feasibility study to address anxiety and depressive symptoms among people with cystic fibrosis*. *J Cyst Fibros.* 2021;20(1):133–9;
17. Georgiopoulos AM, et al. *Promoting emotional wellness in children with CF, part II: Mental health assessment and intervention*. *Pediatr Pulmonol.* 2021;56(Suppl 1):S107–22;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

18. Kimball H, et al. *Anxiety in Children with Cystic Fibrosis and Their Parents: A Systematic Review*. *Clin Child Fam Psychol Rev*. 2021;24(2):370-390;
19. Sheehan J, et al. *The natural history and predictors of persistent problem behaviours in cystic fibrosis: a multicentre, prospective study*. *Arch Dis Child*. 2012;97(7):625–31;
20. Besier T, et al. *Anxiety, Depression, and Life Satisfaction in Parents Caring for Children With Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2011;46(7):672–82;
21. Branch-Smith C, et al. *Treating unresolved grief in parents of children with cystic fibrosis*. *J Cyst Fibros*. 2018;17(8):S53;
22. CFF. CF and Mental Health: Building resilience. K dispozici na: <https://www.cff.org/Life-With-CF/Daily-Life/Emotional-Wellness/CF-and-Mental-Health.pdf> (přístup červenec 2021);
23. CFF. Emotional Wellness. K dispozici na: <https://www.cff.org/Life-With-CF/Daily-Life/Emotional-Wellness/> (přístup červenec 2021);
24. CFF. CF and Mental Health: What health providers need to know. K dispozici na: <https://www.cff.org/Life-With-CF/Daily-Life/Emotional-Wellness/Mental-Health-and-CF-for-Clinicians.pdf> (přístup červenec 2021)
25. ECFS Mental Health Working Group website. K dispozici na: https://www.ecfs.eu/mental-health-in_CF (přístup červenec 2021).

Související s
pacienty

Rodina

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Podpora rodiny a organizace¹⁻²⁰, např. záměr rodičů podporovat adherenci, dynamiku a funkci rodiny, komunikaci v rámci rodiny, rutinní chování rodiny, důležitost rutinní činnosti a konzistence

Rozdíly v přesvědčení o léčbě mezi pacientem a rodinou², např. přesvědčení o vnímaném přínosu léčby

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
pacienty

Rodina

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Zapojení rodiny^{2,8,10,14-17,20-22}, např. odezva mladých pacientů, napětí vyplývající z toho, jak se odpovědnost za péči mění s věkem, rodiče, kteří se vzdávají příliš brzy, dospělí pacienti s dětmi, kteří mají méně času na léčbu, zapojení partnera do péče, dospělí pacienti jako pečovatelé, dospělí pacienti se mohou spoléhat na sociální podporu

Duševní zdraví rodiče / pečovatele^{4,10,12,15,23-26}, např. úzkostné a depresivní příznaky, pocit izolace

Odpovědnost za léčbu^{1-3,27}, např. spoléhání se na pečovatele, nedůvěra mezi pacientem a zdravotníkem / rodinou, když nejsou splněna očekávání*

*dospělý pacient

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- **Rodina**
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Možné kroky na podporu optimální adherence

Motivační rozhovory zahrnující společně členy rodiny a pacienta²⁸

Vyvolat změnu chování k vyřešení dvojznačnosti

– Viz [Zdroje pro motivační rozhovor](#)²⁸ (příručka pro adherenci)

Poskytování informací o léčbě a podpora rodiny^{6,10-12}

Lze použít k podpoře / zahájení rozhovoru ohledně adherence a získání důvěry při poskytování léčby a také k identifikaci nezbytných klíčových aspektů péče

– Národní nadace CF mají podpůrné materiály o emočním zdraví. Příklady CF organizací zahrnují: www.cff.org (USA), www.cfcc.org.au (Austrálie) a www.cysticfibrosis.org.uk (UK). Další informace o národních organizacích naleznete na adrese: www.ecfs.eu/ctn/national-cf-associations

Navrhňte propojení s patientskými organizacemi^{29,30}

Otevřené fórum pro pacienty i pro rodiče / pečovatele, kde mohou sdílet své obavy a diskutovat s lidmi v podobné situaci o svých zkušenostech, tj. jak si mohou další členové rodiny zachovat vyrovnanost při léčbě CF

– Národní nadace CF mají podpůrné materiály o emočním zdraví. Příklady CF organizací zahrnují: www.cff.org (USA), www.cfcc.org.au (Austrálie) a www.cysticfibrosis.org.uk (UK). Další informace o národních organizacích naleznete na adrese: www.ecfs.eu/ctn/national-cf-associations

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Možné kroky na podporu optimální adherence

Zajistit vhodný přístup ke službám pro podporu duševního zdraví^{23,24,31}

Roční screening duševního zdraví rodičů / pečovatelů / dospělých pacientů a informovanost o podpůrných programech

– Společné prohlášení Nadace pro CF a Evropské společnosti pro CF²³

– Pokud byla diagnostikována středně závažná až závažná klinická závažnost, měla by se zvážit psychologická intervence založená na důkazech (včetně CBT, IPT a ACT) a léčby^{24,31}

Stanovení odpovědností při zvládnání onemocnění^{2,27}

Určení člena rodiny, který je primárně odpovědný za každý aspekt léčby onemocnění a přechod z péče řízené rodičem na samostatnou péči

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

1. Arden MA, et al. *Adherence to medication in adults with Cystic Fibrosis: An investigation using objective adherence data and the Theoretical Domains Framework*. *Br J Health Psychol*. 2019;24(2):357–80;
2. Santer M, et al. *Treatment non-adherence in pediatric long-term medical conditions: systematic review and synthesis of qualitative studies of caregivers' views*. *BMC Pediatr*. 2014;14:63;
3. Macdonald M, et al. *Experiences of adults with cystic fibrosis in adhering to medication regimens: a qualitative systematic review*. *JBIC Database System Rev Implement Rep*. 2016;14(5):258–85;
4. Barker DH, et al. *Parental Depression and Pancreatic Enzymes Adherence in Children With Cystic Fibrosis*. *Pediatrics*. 2016;137(2):e20152296;
5. Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis*. *Med Princ Prac*. 2014;23(5):393–402;
6. Lomas P. *Enhancing adherence to inhaled therapies in cystic fibrosis*. *Ther Adv Respir Dis*. 2014;8(2):39–47;
7. Butcher JL & Nasr SZ. *Direct observation of respiratory treatments in cystic fibrosis: parent-child interactions relate to medical regimen adherence*. *J Pediatr Psychol*. 2015;40(1):8–17;
8. O'Toole DPH, et al. *Adherence to Aerosol Therapy in Young People With Cystic Fibrosis: Patient and Parent Perspectives Following Electronic Data Capture*. *Qual Health Res*. 2019;29(6):846–56;
9. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

10. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev.* 2018;25:33–6;
11. Grosseohme DH, et al. *Parent routines for managing cystic fibrosis in children.* *J Clin Psychol Med Settings.* 2014;21(2):125–35;
12. Grosseohme DH, et al. *Adherence Determinants in Cystic Fibrosis: Cluster Analysis of Parental Psychosocial, Religious, and/or Spiritual Factors.* *Ann Am Thorac Soc.* 2015;12(6):838–46;
13. Goodfellow NA, et al. *Adherence to treatment in children and adolescents with cystic fibrosis: a cross-sectional, multi-method study investigating the influence of beliefs about treatment and parental depressive symptoms.* *BMC Pulm Med.* 2015;15:43;
14. Oddleifson AD & Sawicki GS. *Adherence and Recursive Perception Among Young Adults with Cystic Fibrosis.* *Anthropol Med.* 2017;24(1):65–80;
15. Sawicki GS & Tiddens H. *Managing Treatment Complexity in Cystic Fibrosis: Challenges and Opportunities.* *Pediatr Pulmonol.* 2012;47(6):523–33;
16. Gathercole K. *Managing cystic fibrosis alongside children's schooling: Family, nurse and teacher perspectives.* *J Child Health Care.* 2019;23(3):425–36;
17. Everhart RS, et al. *Family Functioning and Treatment Adherence in Children and Adolescents with Cystic Fibrosis.* *Pediatr Allergy Immunol Pulmonol.* 2014;27(2):82–6;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

18. Murphy C, Miller VA. *Concurrent and Longitudinal Associations among Parenting Style, Responsibility, and Adherence in Youth with Cystic Fibrosis*. *Child Health Care*. 2020;49(2):153–67;
19. Prieur MG, et al. *Promoting emotional wellness in children with cystic fibrosis, Part I: Child and family resilience*. *Pediatr Pulmonol*. 2021;56(Suppl 1):S97–106;
20. Nicolais CJ, et al. *Identifying Factors that Facilitate Treatment Adherence in Cystic Fibrosis: Qualitative Analyses of Interviews with Parents*. *J Clin Psychol Med Settings*. 2019;26(4):530–40;
21. Abraham, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc*. 2018;58(3):246–9;
22. Grossoehme DH, et al. *"I Honestly Believe God Keeps me Healthy so I Can Take Care of My Child": Parental Use of Faith Related to Treatment Adherence*. *J Health Care Chaplain*. 2013;19(2):66–78;
23. Smith BA et al. *Depressive Symptoms in Children With Cystic Fibrosis and Parents and Its Effects on Adherence to Airway Clearance*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(8):756–63;
24. Quittner AL, et al. *International Committee on Mental Health in Cystic Fibrosis: Cystic Fibrosis Foundation and European Cystic Fibrosis Society consensus statements for screening and treating depression and anxiety*. *Thorax*. 2016;71(1):26–34;
25. Sheehan J, et al. *The natural history and predictors of persistent problem behaviours in cystic fibrosis: a multicentre, prospective study*. *Arch Dis Child*. 2012;97(7):625–31;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

26. Sawicki GS, et al. *Motivating adherence among adolescents with cystic fibrosis: youth and parent perspectives.* *Pediatr Pulmonol.* 2015;50(2):127–36;
27. Duff A & Latchford G. *Adherence in cystic fibrosis; care teams need to change first.* *Lancet Respir Med.* 2014;2(9):683–5;
28. CF CARE: Motivational interviewing resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-videos> (přístup červenec 2021).
29. Bagnasco A, et al. *Paediatric nurses' perception of the child-family dyad's autonomy in managing a chronic disease situation: the experience of an Italian Paediatric Department.* *J Prev Med Hyg.* 2013;54(2):124–9;
30. Cystic Fibrosis Trust: New diagnosis. K dispozici na: <https://www.cysticfibrosis.org.uk/life-with-cystic-fibrosis/new-diagnosis> (přístup v červenci 2021);
31. O'Hayer CV, et al. *ACT with CF: A telehealth and in-person feasibility study to address anxiety and depressive symptoms among people with cystic fibrosis.* *J Cyst Fibros.* 2021;20(1):133–9.

Související s
pacienty

Vztah k pečovateli

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Zapojení dítěte do rutinní péče¹⁻³, např. převzetí větší odpovědnosti za péči dítětem

Přechod na podporu pečovatele^{1,4,5} např. menší spoléhání se na pečovatele, rodiče neochotní „nechat to na druhých“, pečovatelé, kteří se vzdávají příliš brzy, větší potřeba podpory pečovatele při zhoršení zdravotního stavu

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Možné kroky na podporu optimální adherence

Postupné ponoření se do nezávislého řízení léčby⁴

Podpořit pokrok v dospělosti a zlepšit porozumění nemoci a její léčbě, jejich dovednostem a poskytnout podporu pro efektivní řízení jejich režimu⁴

- Viz nástroj **Individuální plán léčby (ITP)**⁶ (označuje účel léčby pro zdůraznění důležitosti adherence a stanovení individuálních cílů)
- Viz nástroj **Visual Analogue Scale for Adherence and Non-Adherence (VASANA)**⁷ (identifikuje důvěru pacienta v současnou léčbu / terapii)
- Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**⁸ (Motivační rozhovor moduly 3–5, vzdělávací videa „Vyvolejte důvody ke změně“ a „Zahájení přemýšlení o plánu a důležitosti prohloubení důvěry“, příručka a sada nástrojů pro adherenci)

Přístup k širšímu týmu péče o CF^{1,4}

Poskytovat ambulantní péči na podporu sebeřízení a odpovědnosti a pomáhat pacientům s přístupem k lékům¹

Povzbuzujte k vyhledávání pomoci

Přijmout podporu od partnera / rodiny / přátel, protože nejsou schopni nést výhradní odpovědnost

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

1. Abraham et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc*. 2018;58(3):246–9;
2. Grosseohme DH, et al. *Parent routines for managing cystic fibrosis in children*. *J Clin Psychol Med Settings*. 2014;21(2):125–35;
3. Murphy C, Miller VA. *Concurrent and Longitudinal Associations among Parenting Style, Responsibility, and Adherence in Youth with Cystic Fibrosis*. *Child Health Care*. 2020;49(2):153–67;
4. Sawicki GS, et al. *Motivating adherence among adolescents with cystic fibrosis: youth and parent perspectives*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50(2):127–36;
5. Grosseohme DH, et al. *“I Honestly Believe God Keeps me Healthy so I Can Take Care of My Child”: Parental Use of Faith Related to Treatment Adherence*. *J Health Care Chaplain*. 2013;19(2):66–78;
6. CF CARE Individual Treatment Plan. K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/itp> (přístup v červenci 2021);
7. CF CARE: Vizuální analogová škála pro dodržování a non-adherenci (Visual Analogue Scale for Adherence and Non-Adherence). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/vasana> (přístup červenec 2021);
8. CF CARE: Motivational interviewing resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-videos> (přístup červenec 2021).

Související s
pacienty

Sociální

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Společenský život¹⁻⁵, např. narušuje společenské aktivity, chce vést „normální“ život ve škole, práci nebo dosáhnout rodinných cílů

Sociální tlaky^{2,5-11}, např. společenské rozpaky, touha po společenském přijetí, rekurzivní vnímání*

Podpůrný systém mimo rodinu^{2,12,13}, např. omezená podpora kolegů z důvodu vyhýbání se infekci

*způsob, jak jedinec vnímá to, jak jej vnímají ostatní

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Postoje
- Osobní organizace
- Duševní zdraví
- Rodina
- Vztah k pečovateli
- Sociální/společenské

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Možné kroky na podporu optimální adherence

Propojení mladých pacientů s jinými pacienty trpícími CF^{5,7}

Zapojte je způsobem, který pomůže zlepšit komunikaci o jejich zkušenostech, aby jim lidé v podobné situaci porozuměli a sami cítili, že jim samotným druhí také rozumí.

- Starší dospělí s CF sdílejí své příběhy o sociálních dopadech svého onemocnění prostřednictvím fór a blogů
- Elektronické interakce s jinými pacienty s CF prostřednictvím sociálních médií a webové sociální podpory

Širší podpůrná síť^{1,5}

- Individuální schůzky se sociálními pracovníky, terapeuty a dalšími zdravotnickými pracovníky
- Podpora od přátel bez CF a jejich zapojení do světa CF

Přizpůsobení / zjednodušení léčebného režimu pacienta¹⁴

Pro snížení složitosti a dosažení rovnováhy mezi zátěží a pocitem „normálnosti“, splnění individuálních potřeb pacienta a snazší dodržování léčebného plánu

- Viz nástroj **Individuální plán léčby (ITP)**¹⁵ (označuje den a čas léčby)

Kariérní poradenství^{16,17}

Prodiskutujte kariérní cíle a potenciální omezení, rizika na pracovišti pro pacienty s CF, zveřejňování diagnózy a přizpůsobení práce (tj. flexibilní pracovní doba)

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

1. Arden MA, et al. *Adherence to medication in adults with Cystic Fibrosis: An investigation using objective adherence data and the Theoretical Domains Framework.* *Br J Health Psychol.* 2019;24(2):357–80;
2. Sawicki GS & Tiddens H. *Managing Treatment Complexity in Cystic Fibrosis: Challenges and Opportunities.* *Pediatr Pulmonol.* 2012;47(6):523–33;
3. Keyte R, et al. *Self-reported motivators to treatment adherence in adults with cystic fibrosis in the UK.* *J Cyst Fibros.* 2017;16S1:S1–62;
4. Eaton CK, et al. *Misunderstandings, misperceptions, and missed opportunities: Perspectives on adherence barriers from people with CF, caregivers, and CF team members.* *Patient Educ Couns.* 2020;103(8):1587–94;
5. Oddleifson AD & Sawicki GS. *Adherence and Recursive Perception Among Young Adults with Cystic Fibrosis.* *Anthropol Med.* 2017;24(1):65–80;
6. O’Toole DPH, et al. *Adherence to Aerosol Therapy in Young People With Cystic Fibrosis: Patient and Parent Perspectives Following Electronic Data Capture.* *Qual Health Res.* 2019;29(6):846–56;
7. Macdonald M, et al. *Experiences of adults with cystic fibrosis in adhering to medication regimens: a qualitative systematic review.* *JBHI Database System Rev Implement Rep.* 2016;14(5):258–85;
8. Faint NR, et al. *Investigating self-efficacy, disease knowledge and adherence to treatment in adolescents with cystic fibrosis.* *J Paediatr Child Health.* 2017;53(5):488–93;

Související s
pacienty

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Postoje

Osobní organizace

Duševní zdraví

Rodina

Vztah k pečovateli

Sociální/společenské

Literatura

9. Keyte R, et al. *An Exploration Into Knowledge, Attitudes, and Beliefs Towards Risky Health Behaviours in a Paediatric Cystic Fibrosis Population*. *Clin Med Insights Circ Respir Pulm Med*. 2019;13:1179548419849427;
10. Hogan A, et al. *Factors affecting nebulised medicine adherence in adult patients with cystic fibrosis: a qualitative study*. *Int J Clin Pharm*. 2015;37(1):86–93;
11. Nicolais CJ, et al. *Identifying Factors that Facilitate Treatment Adherence in Cystic Fibrosis: Qualitative Analyses of Interviews with Parents*. *J Clin Psychol Med Settings*. 2019;26(4):530–40;
12. Helms SW, et al. *Friendship quality and health-related outcomes among adolescents with cystic fibrosis*. *J Pediatr Psychol*. 2015;40(3):349–58;
13. Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis*. *Med Princ Prac*. 2014;23(5):393–402;
14. Bishay LC & Sawicki GS. *Strategies to optimize treatment adherence in adolescent patients with cystic fibrosis*. *Adolesc Health Med Ther*. 2016;21:117–24;
15. CF CARE Individual Treatment Plan. K dispozici: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/itp> (přístup v červenci 2021);
16. Zupanič MV & Škerjanc A. *Cystic fibrosis and career counselling*. *Cent Eur J Public Health*. 2019;27(4):279–84;
17. Demars N, et al. *Employment experiences among adolescents and young adults with cystic fibrosis*. *Disabil Rehabil*. 2011;33(11):922–6.

Související s
onemocněním

Závažnost onemocnění

- Závažnost onemocnění
- Progrese onemocnění
- Komorbidity

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Zhoršení zdravotního stavu¹⁻³, např. plicní funkce, gastrointestinální příznaky

Nedávné plicní exacerbace a/nebo hospitalizace^{2,4,5}

Vnímání závažnosti onemocnění^{6,7}, např. pacientovo vnímání zdravotních problémů jako méně / více závažných, než uvádí zdravotnický pracovník, nebo nutnost užívání léků může být ovlivněna závažností pacientova onemocnění

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
onemocněním

● Závažnost
onemocnění

● Progrese
onemocnění

● Komorbidity

Možné kroky na podporu optimální adherence

Vyhodnoťte systém pro zjištění názoru na správnost léčby a efektivní komunikace⁶

Prozkoumejte názory pacientů a rodin a otevřeným a čestným způsobem komunikujte o realitě onemocnění, jeho progresi a následcích pro každodenní činnosti v dospělosti

- Pacientům / pečovatelům, kteří jsou na adherenci zaměřeni až příliš, je třeba připomenout, že i když je léčba důležitá, stejně tak jsou důležité i jiné aspekty jejich života, jako je škola/práce a sociální interakce

Pravidelné sledování zdravotního stavu pacienta¹

- Pravidelně sledujte funkci plic a poskytněte pacientům výsledky funkčních testů, které jim pomohou zlepšit adherenci.
- Stanovte si s pacienty individuální referenční body, které jim pomohou odhadnout závažnost jejich onemocnění a fyzický stav, jako například změny v jejich tělesné kondici během stejné aktivity (např. každodenní chůze), aby podle toho bylo možné upravit léčbu

Školení dovedností pro pacienty/pečovatele⁸⁻¹⁰

Např. jak používat rozprašovač nebo masku s pozitivním výdechovým tlakem pro uvolnění dýchacích cest jako inhalátory, přičemž technika se s věkem mění

- Vzdělávací programy pro posílení a vzdělávání pacientů / pečovatelů v oblasti léčby a také pravidelné hodnocení a poskytování praktických pokynů k technikám podávání, např. program v USA s názvem ReEducation of Airway Clearance Technique (REACT)
- Zvýšit obeznámenost s léky, např. poskytovat pacientům srozumitelné pokyny, podporovat zapojení rodičů prostřednictvím přímých a nepřímých instrukcí

Související s
onemocněním

● Závažnost
onemocnění

● Progrese
onemocnění

● Komorbidity

Literatura

1. Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis*. *Med Princ Prac*. 2014;23(5):393–402;
2. Mikesell CL, et al. *Objective Measurement of Adherence to Out-Patient Airway Clearance Therapy by High-Frequency Chest Wall Compression in Cystic Fibrosis*. *Respir Care*. 2017;62(7):920–7;
3. White H, et al. *Variation in lung function as a marker of adherence to oral and inhaled medication in cystic fibrosis*. *Eur Respir J*. 2017;49(3):1600987;
4. Quittner AL, et al. *Pulmonary medication adherence and health-care use in cystic fibrosis*. *Chest*. 2014;146(1):142–51;
5. Eakin MN, et al. *The impact of medication adherence on lung health outcomes in cystic fibrosis*. *Curr Opin Pulm Med*. 2013;19(6):687–91;
6. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev*. 2018;25:33–6;
7. Horne R. *Compliance, adherence and concordance*. Zdroj: *Pharmacy Practice: Second Edition*. Taylor and Francis; 2017:175–96;
8. Sawicki GS & Tiddens H. *Managing Treatment Complexity in Cystic Fibrosis: Challenges and Opportunities*. *Pediatr Pulmonol*. 2012;47(6):523–33;
9. Zanni RL, et al. *The impact of re-education of airway clearance techniques (REACT) on adherence and pulmonary function in patients with cystic fibrosis*. *BMJ Qual Saf*. 2014;23(Suppl 1):i50–5;
10. Macdonald M, et al. *Experiences of adults with cystic fibrosis in adhering to medication regimens: a qualitative systematic review*. *JBI Database System Rev Implement Rep*. 2016;14(5):258–85.

Související s
onemocněním

Progrese onemocnění

 Závažnost
onemocnění

 Progrese
onemocnění

 Komorbidity

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Zrychlená progrese onemocnění u dospívajících¹, např. obtíže spojené s vývojem při dospívání se protínají s progresí onemocnění

Úzkost kvůli progresi onemocnění², např. zvýšená úzkost při uvažování o progresi onemocnění

Pacientovo vnímání progrese onemocnění³, např. pacienti vnímají, že jsou méně zdraví

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
onemocněním

Závažnost
onemocnění

Progrese
onemocnění

Komorbidity

Možné kroky na podporu optimální adherence

Zajistěte rovnováhu mezi psychologickou pohodou a progresí onemocnění²

- Zkušený tým pro léčbu CF může citlivě sdělit realistický odhad progresu onemocnění, aniž by vyvolal zvýšenou úzkost
- Pacienti / pečovatelé by měli mít k dispozici doporučení na příslušné poskytovatele péče nebo poradce, kteří jim pomohou naučit se onemocnění zvládat

Zdůrazněte důležitost preventivní léčby^{2,3}

- Při progresi onemocnění CF mohou dospívající pacienti, kteří se cítí být zdraví, být v době snížených příznaků zvláště náchylní k non-adherenci a mohou od svých lékařů cítit méně empatie
- K překonání tohoto problému je třeba pacienty/pečovatele poučit o významu preventivní a supresivní léčby namísto léčby příznaků

Optimalizace komunikačních dovedností⁴

- Lékaři by měli absolvovat školení na podporu rozhovorů s pacienty/pečovateli, aby následně rozvíjeli pevnější vztahy a získali si důvěru, zlepšili stanovování cílů a/nebo vyvolali změnu chování
- Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**⁵ (všechny moduly Motivační rozhovory, všechna vzdělávací videa, příručka a sada nástrojů pro adherenci)

Domácí monitorování a digitální technologie⁶

- Monitorováním adherence lze podpořit vedení léčby a umožní to lékařům lépe rozlišit, zda klinické změny souvisejí s progresí onemocnění, špatnou adherencí nebo kombinací
- Sebeopozorování může pacientům také pomoci lépe porozumět jejich stavu a zvládat jej

Související s
onemocněním

Závažnost
onemocnění

Progrese
onemocnění

Komorbidity

Literatura

1. Sawicki GS, et al. *Tackling the increasing complexity of CF care. Pediatr Pulmonol.* 2015;50 Suppl 40 (0 40):S74–9;
2. Lomas P. *Enhancing adherence to inhaled therapies in cystic fibrosis. Ther Adv Respir Dis.* 2014;8(2):39–47;
3. Dziuban EJ, et al. *Identifying Barriers to Treatment Adherence and Related Attitudinal Patterns in Adolescents With Cystic Fibrosis. Pediatr Pulmonol.* 2010;45(5):450–8;
4. Cooley KF, et al. *Clinical communication preferences in cystic fibrosis and strategies to optimize care. Pediatr Pulmonol.* 2020;55(4):948–58;
5. CF CARE Motivational Interviewing Resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-resources> (přístup v červenci 2021);
6. Calthorpe RJ, et al. *Using digital technology for home monitoring, adherence and self-management in cystic fibrosis: a state-of-the-art review. Thorax.* 2020;75(1):72–7.

Související s
onemocněním

Komorbidity

 Závažnost
onemocnění

 Progrese
onemocnění

 Komorbidity

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Tělesné komorbidity¹⁻³, např. diabetes související s CF, onemocnění jater, bolest

Komorbidity týkající se duševního zdraví^{4,5}, např. klinická deprese, klinická úzkost, porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou, porucha chování, obsedantně kompulzivní porucha

Další faktory a intervence naleznete v kategorii „duševní zdraví“ pod základní doménou související s pacientem a po [kliknutí sem](#)

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
onemocněním

● Závažnost
onemocnění

● Progrese
onemocnění

● Komorbidity

Možné kroky na podporu optimální adherence

Účinný screening a podpora^{5,6}

- Integrované screeningové nástroje a postupy během běžných klinických návštěv CF mohou umožnit diagnostiku a dřívější intervenci
- Podporovat rozšířenou péči mimo nemocnici a význam komunikace se školou, příslušnými organizacemi nebo jinými poskytovateli péče o pacienty v obci s těmito dalšími problémy (např. služby domácí podpory, psychiatrii a sociální pracovníci)

Související s
onemocněním

- Závažnost onemocnění
- Progrese onemocnění
- Komorbidity

Literatura

1. Ronan NJ, et al. *Current and emerging comorbidities in cystic fibrosis*. *Presse Med*. 2017;46(6 Pt 2):e125–38;
2. Masson A, et al. *Pain is an underestimated symptom in cystic fibrosis*. *Curr Opin Pulm Med*. 2017;23(6):570–3;
3. Calthorpe RJ, et al. *What effective ways of motivation, support and technologies help people with cystic fibrosis improve and sustain adherence to treatment?* *BMJ Open Respir Res*. 2020;7(1):e000601;
4. Cohen-Cyberknoh M, et al. *Attention deficit hyperactivity disorder symptoms in patients with cystic fibrosis*. *J Cyst Fibros*. 2018;17(2):281–5;
5. Quittner AL, et al. *International Committee on Mental Health in Cystic Fibrosis: Cystic Fibrosis Foundation and European Cystic Fibrosis Society consensus statements for screening and treating depression and anxiety*. *Thorax*. 2016;71(1):26–34;
6. Georgiopoulos AM, et al. *Screening for ADHD in adults with cystic fibrosis: Prevalence, health-related quality of life, and adherence*. *J Cyst Fibros*. 2018;17(2):276–80.

Související s
léčbou

Vnímaný přínos léčby

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Okamžitý přínos¹⁻⁵, např. když není účinek pozorován okamžitě, nedostatek vnímaných následků, efekt „líbánek“, kdy se po zavedení nové terapie dočasně zvyšuje adherence

Vnímání úspěchu léčby⁵⁻⁸, např. prodloužení očekávané délky života, změněná trajektorie onemocnění, snaha neonemocnět a vyhnout se hospitalizaci, lepší kvalita života

Vnímání potřeby léčby⁸⁻¹⁴, např. hodnota každodenní léčby, pokud se pacient cítí „v pohodě“ nebo nemá příznaky, některé léky pro něj nejsou tak důležité jako jiné, pochybnosti o nutnosti léčby

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
léčbou

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Možné kroky na podporu optimální adherence

Zvládnání očekávání léčby a vštěpování přesvědčení o přínosech léčby^{1,8-10,12,14,15}

Když lékaři porozumí hodnotě přesvědčení pacienta o účinnosti léčby, mohou být schopni identifikovat potenciální překážky / rizikové faktory pro non-adherenci a poskytnout pacientovi informace o očekávaných výsledcích, podpořit účinnost sebehodnocení pacienta nebo doporučit pacienty do behaviorální poradny

Stanovení dosažitelných cílů léčby s pacienty a pečovateli¹³

Nezbytnost přesvědčení ohledně účinnosti léčby se může lišit u dětí, které mají ve srovnání s rodiči a lékaři nekonzistentní cíle léčby

– Viz nástroj **Individuální plán léčby (ITP)**¹⁶ (označuje účel léčby pro posílení důležitosti adherence a stanovení individuálních cílů)

- Vytvořte plán léčby ve spolupráci s pacientem a rodinou/pečovatelem

Související s
léčbou

Vnímaný přínos
léčby

Složitost
léčby

Zátěž vyplývající z
léčebného režimu

Vedlejší účinky

Literatura

1. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;
2. Sawicki GS, et al. *Tackling the increasing complexity of CF care*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50 Suppl 40 (0 40):S74–9;
3. O’Toole DPH, et al. *Adherence to aerosol therapy in young people with cystic fibrosis: patient and parent perspectives following electronic data capture*. *Qual Health Res*. 2019;29(6):846 –46;
4. Morrison L, Milroy S. *Oscillating devices for airway clearance in people with cystic fibrosis*. *Cochrane Database Syst Rev*. 2020;4(4):CD006842;
5. Faint NR, et al. *Investigating self-efficacy, disease knowledge and adherence to treatment in adolescents with cystic fibrosis*. *J Paediatr Child Health*. 2017;53(5):488–93;
6. Arden MA, et al. *Adherence to medication in adults with Cystic Fibrosis: An investigation using objective adherence data and the Theoretical Domains Framework*. *Br J Health Psychol*. 2019;24(2):357–80;
7. Olivereau L, et al. *Adherence to lumacaftor-ivacaftor therapy in patients with cystic fibrosis in France*. *J Cyst Fibros*. 2020;19(3):402–6;
8. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev*. 2018;25:33–6;
9. Sawicki GS, et al. *Motivating adherence among adolescents with cystic fibrosis: youth and parent perspectives*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50(2):127–36;

Související s
léčbou

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Literatura

- Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis*. *Med Princ Prac*. 2014;23(5):393–402;
- Lomas P. *Enhancing adherence to inhaled therapies in cystic fibrosis*. *Ther Adv Respir Dis*. 2014;8(2):39–47;
- Dempster NR, et al. *Understanding Treatment Adherence With the Health Belief Model in Children With Cystic Fibrosis*. *Health Educ Behav*. 2018;45(3):435–43;
- Goodfellow NA, et al. *Adherence to treatment in children and adolescents with cystic fibrosis: a cross-sectional, multi-method study investigating the influence of beliefs about treatment and parental depressive symptoms*. *BMC Pulm Med*. 2015;15:43;
- Hogan A, et al. *Factors affecting nebulised medicine adherence in adult patients with cystic fibrosis: a qualitative study*. *Int J Clin Pharm*. 2015;37(1):86–93;
- Eakin MN, et al. *Development and validation of CF-Medication Beliefs Questionnaire: A mixed-methods approach*. *J Cyst Fibros*. 2017;16(5):637–44;
- CF CARE Individual Treatment Plan. K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/itp> (přístup červenec 2021).

Související s
léčbou

Složitost léčby

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Obtíže s podáváním léčby¹⁻⁶, např. složité použití nebulizéru, potíže s otevřením léku, zvládnání a složitost podávání léčby CF v kombinaci s léčbou komorbidit

Dobrá znalost léčby⁷, např. zahájení nové léčby

Přizpůsobení léčby^{8,9}, např. averze k léčbě, době, po kterou léčba trvá

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
léčbou

Vnímaný přínos
léčby

Složitost
léčby

Zátěž vyplývající z
léčebného režimu

Vedlejší účinky

Možné kroky na podporu optimální adherence

Školení v dovednostech pro pacienty/pečovatele^{1,8,10}

Např. jak používat rozprašovač nebo masku s pozitivním výdechovým tlakem pro uvolnění dýchacích cest

- Vzdělávací programy pro podporu a vzdělání pacientů/pečovatelů v oblasti léčby a také pravidelné hodnocení a poskytování praktických pokynů k technikám podávání léčby, např. americký program ReEducation of Airway Clearance Technique (REACT)^{1,10}
- Zlepšení obeznámenosti s léky, např. poskytovat pacientům srozumitelné instrukce, podporovat zapojení rodičů prostřednictvím přímých a nepřímých instrukcí⁸

Přizpůsobení / zjednodušení léčebného režimu pacienta^{2,8}

Pro snížení složitosti, splnění individuálních potřeb pacienta a snadnější dodržování léčebného plánu

- Viz nástroj **Individuální plán léčby (ITP)**¹¹ (označuje den a čas léčby)
  - Vytvoření plánu léčby ve spolupráci s pacientem a rodinou/pečovatelem

Využití ambulantní péče poskytované lékárníkem^{6,12}

Volně dostupní zdravotničtí pracovníci, kteří mohou poskytnout vzdělávání zaměřené na pacienty a podporu při potížích při užívání léků

Související s
léčbou

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Literatura

1. Sawicki GS & Tiddens H. *Managing Treatment Complexity in Cystic Fibrosis: Challenges and Opportunities*. *Pediatr Pulmonol*. 2012;47(6):523–33;
2. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev*. 2018;25:33–6;
3. Sawicki GS, et al. *Tackling the increasing complexity of CF care*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50 Suppl 40(0 40):S74–9;
4. Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis*. *Med Princ Prac*. 2014;23(5):393–402;
5. Hogan A, et al. *Factors affecting nebulised medicine adherence in adult patients with cystic fibrosis: a qualitative study*. *Int J Clin Pharm*. 2015;37(1):86–93;
6. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc*. 2018;58(3):246–9;
7. Nasr SZ, et al. *Adherence to dornase alfa treatment among commercially insured patients with cystic fibrosis*. *J Med Econ*. 2013;16(6):801–8;
8. Macdonald M, et al. *Experiences of adults with cystic fibrosis in adhering to medication regimens: a qualitative systematic review*. *JBIC Database System Rev Implement Rep*. 2016;14(5):258–85;
9. Butcher JL & Nasr SZ. *Direct observation of respiratory treatments in cystic fibrosis: parent-child interactions relate to medical regimen adherence*. *J Pediatr Psychol*. 2015;40(1):8–17;
10. Zanni RL, et al. *The impact of re-education of airway clearance techniques (REACT) on adherence and pulmonary function in patients with cystic fibrosis*. *BMJ Qual Saf*. 2014;23(Suppl 1):i50–5;
11. CF CARE Individual Treatment Plan. K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/itp> (přístup v červenci 2021);
12. Zobell JT, et al. *Understanding the expanding role of pharmacy services in outpatient cystic fibrosis care*. *Pediatr Pulmonol*. 2021;56(6):1378–1385.

Související s
léčbou

Zátěž vyplývající z léčebného režimu

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Délka léčby¹⁻¹⁵, např. komplexní a časově náročné denní léčebné režimy

Četnost léčby^{2,5,6,16,17}, např. počet aplikací za den

Vnímání pacienta^{5,18}, např. léčba může být z pohledu pacienta příliš složitá nebo příliš časově náročná, což vede ke stresu a nepříjemnostem v každodenním životě, rozdílnostech ve vnímání léčby pacientem a rodinou / pečovatelem

Únava nebo vyhoření¹⁹, např. dopad každodenní léčby

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
léčbou

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Možné kroky na podporu optimální adharenci

Hodnocení léčebné zátěže²⁰

Pochopit, co je pro jednotlivé pacienty a rodinu praktické a dosažitelné

Přizpůsobení / zjednodušení léčebného režimu pacienta^{20,21}

Pro snížení složitosti, splnění individuálních potřeb pacienta a snadnější dodržování léčebného plánu

– Viz nástroj **Individuální plán léčby (ITP)**²² (označuje den a čas léčby)

- Vytvoření plánu léčby ve spolupráci s pacientem a rodinou/pečovatelem

Poskytování různých doporučení pro léčbu¹²

Například prezentace různých možností v technikách fyzioterapie, aby si pacient mohl vybrat, co mu nejvíc vyhovuje

Zapojení farmaceuta v multidisciplinárním týmu^{20,21}

Pomáhat při optimální léčbě, vzdělávání pacientů a udržování kvality života související se zdravím

Vylepšené systémy podávání léků^{6,14,16}

Např. ultrarychlé rozprašovače pro zkrácení doby léčby

Související s
léčbou

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Literatura

1. Sawicki GS & Tiddens H. *Managing Treatment Complexity in Cystic Fibrosis: Challenges and Opportunities*. *Pediatr Pulmonol*. 2012;47(6):523–33;
2. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev*. 2018;25:33–6;
3. Sawicki GS, et al. *Motivating adherence among adolescents with cystic fibrosis: youth and parent perspectives*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50(2):127–36;
4. Santer M, et al. *Treatment non-adherence in pediatric long-term medical conditions: systematic review and synthesis of qualitative studies of caregivers' views*. *BMC Pediatr*. 2014;14:63;
5. Sawicki GS, et al. *Tackling the increasing complexity of CF care*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50 Suppl 40(0 40):S74–9;
6. Mohamed AF, et al. *Preferences and Stated Adherence for Antibiotic Treatment of Cystic Fibrosis Pseudomonas Infections*. *Patient*. 2016;9(1):59–67;
7. Macdonald M, et al. *Experiences of adults with cystic fibrosis in adhering to medication regimens: a qualitative systematic review*. *JBIC Database System Rev Implement Rep*. 2016;14(5):258–85;
8. Blasi F, et al. *Treatment compliance in cystic fibrosis patients with chronic Pseudomonas aeruginosa infection treated with tobramycin inhalation powder: The FREE study*. *Respir Med*. 2018;138:88–94;
9. Lomas P. *Enhancing adherence to inhaled therapies in cystic fibrosis*. *Ther Adv Respir Dis*. 2014;8(2):39–47;

Související s
léčbou

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Literatura

10. Mikesell CL, et al. *Objective Measurement of Adherence to Out-Patient Airway Clearance Therapy by High-Frequency Chest Wall Compression in Cystic Fibrosis*. *Respir Care*. 2017;62(7):920–7;
11. Narayanan S, et al. *Adherence to therapies in cystic fibrosis: a targeted literature review*. *Expert Rev Respir Med*. 2017;11(2):129–45;
12. Feiten Tdos S, et al. *Respiratory therapy: a problem among children and adolescents with cystic fibrosis*. *J Bras Pneumol*. 2016;42(1):29–34;
13. Goodfellow NA, et al. *Adherence to treatment in children and adolescents with cystic fibrosis: a cross-sectional, multi-method study investigating the influence of beliefs about treatment and parental depressive symptoms*. *BMC Pulm Med*. 2015;15:43;
14. Hogan A, et al. *Factors affecting nebulised medicine adherence in adult patients with cystic fibrosis: a qualitative study*. *Int J Clin Pharm*. 2015;37(1):86–93;
15. Happ MB, et al. *Parent and Child Perceptions of a Self-Regulated, Home-Based Exercise Program for Children with Cystic Fibrosis*. *Nurs Res*. 2013;62(5):305–14.
16. Geller DE & Madge S. *Technological and behavioral strategies to reduce treatment burden and improve adherence to inhaled antibiotics in cystic fibrosis*. *Respir Med*. 2011;105(Suppl 2):S24–31;
17. Grosseohme DH, et al. *Parent routines for managing cystic fibrosis in children*. *J Clin Psychol Med Settings*. 2014;21(2):125–35;

Související s
léčbou

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Literatura

18. Hente E, et al. *Assessment of treatment burden and complexity in cystic fibrosis: A quality improvement project.* *Pediatr Pulmonol.* 2021;56(7):1992-1999;
19. Eaton CK, et al. *Misunderstandings, misperceptions, and missed opportunities: Perspectives on adherence barriers from people with CF, caregivers, and CF team members.* *Patient Educ Couns.* 2020;103(8):1587-94;
20. Horne R. Compliance, adherence and concordance. Zdroj: *Pharmacy Practice: Second Edition.* Taylor and Francis; 2017:175-96;
21. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis.* *J Am Pharm Assoc.* 2018;58(3):246-9;
22. CF CARE Individual Treatment Plan. K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/itp> (přístup červenec 2021).

Související s
léčbou

Vedlejší účinky

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Zkušenost pacienta s nežádoucími příhodami a vedlejšími účinky¹⁻⁴, např. potíže s polykáním, ztráta chuti, narušení života

Polyfarmacie² např. souběžné užívání více léků

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související s
léčbou

- Vnímaný přínos léčby
- Složitost léčby
- Zátěž vyplývající z léčebného režimu
- Vedlejší účinky

Možné kroky na podporu optimální adherence

Organizační^{1,2}

- Personalizace plánů zvládnání onemocnění s cílem snížit zátěž při léčbě a zmírnit příznaky pacientů, udržet si povědomí o potenciálních nežádoucích příhodách daného léku
- Zdravotní sestry a fyzioterapeuti pro léčbu CF mohou sloužit jako primární kontakt, který řeší otázky související s léčbou

Zapojení farmaceutů do multidisciplinárního týmu a využívání ambulantní péče poskytované lékárníkem^{5,6}

Farmaceuti mohou poskytnout vzdělávání zaměřené na pacienta a podporu při problémech s užíváním léků, jako jsou nežádoucí účinky, lékové interakce a vhodné dávkování léků

Psychologicko-vzdělávací¹

Uvedte popis vedlejších účinků

Související s
léčbou

Vnímaný přínos
léčby

Složitost
léčby

Zátěž vyplývající z
léčebného režimu

Vedlejší účinky

Literatura

1. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;
2. Narayanan S, et al. *Adherence to therapies in cystic fibrosis: a targeted literature review*. *Expert Rev Respir Med*. 2017;11(2):129–45;
3. Hogan A, et al. *Factors affecting nebulised medicine adherence in adult patients with cystic fibrosis: a qualitative study*. *Int J Clin Pharm*. 2015;37(1):86–93;
4. Simon SL, et al. *Body Satisfaction, Nutritional Adherence, and Quality of Life in Youth With Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2011;46(11):1085–92;
5. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc*. 2018;58(3):246–9;
6. Zobell JT, et al. *Impact of pharmacy services on cystic fibrosis medication adherence*. *Pediatr Pulmonol*. 2017;52(8):1006–12.

Související se zdravotnickým systémem

Znalosti / dovednosti / schopnosti

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Znalosti CF týmu¹⁻³, např. neznalost aktuálních informací

Komunikační dovednosti CF týmu⁴⁻⁹, např. schopnost propojit a podporovat pacienty a/nebo rodiny žijící s CF, informace od zdravotnických odborníků mohou ovlivnit názory pacientů/pečovatelů na onemocnění a léčbu, nesprávná komunikace nebo nesprávná interpretace při diskusi o bariérách, povědomí o kulturních faktorech a rodinných názorech

Kliknutím zobrazíte možné intervence

Kliknutím zobrazíte seznam referencí

Znalosti / dovednosti / schopnosti

Pokyny k léčbě

Změna péče (věk)

Uspořádání systému zdravotní péče

Nástroje pro digitální monitorování

Přístup

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna
péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Možné kroky na podporu optimální adherence

Neustálé doplňování vědomostí¹⁻³

Zůstat v obraze ohledně adherence, mít celkový přehled o léčbě CF a komunikačních schopnostech pacienta/pečovatele, aby bylo zajištěno informované klinické rozhodování a komplexní podpora pacientů

Optimalizace komunikačních dovedností^{4,9}

- Lékaři by měli absolvovat školení na podporu rozhovorů s pacienty/pečovateli, aby následně rozvíjeli silnější vztahy a získali si důvěru, zlepšili stanovování cílů a/nebo vyvolali změnu chování
- Praktické ukázky poskytování péče mohou pacientům pomoci v tom, jak léčbu aplikovat
- Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**¹⁰ (všechny moduly Motivační rozhovory, všechna vzdělávací videa, příručka a sada nástrojů pro adherenci)
- Podívejte se na **e-learningové moduly**¹¹ (poznamenejte si problémy s adherencí, které pacienti/pečovatelé mají v různých fázích vývoje onemocnění, a možné kroky k nápravě)

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna
péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Literatura

1. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;
2. Glauser TA, et al. *Adherence to the 2007 Cystic Fibrosis Pulmonary Guidelines: A National Survey of CF Care Centers*. *Pediatr Pulmonol*. 2012;47(5):434–40;
3. Goldbeck L, et al. *Psychological interventions for individuals with cystic fibrosis and their families (Review)*. *Cochrane Database Syst Rev*. 2014(6):CD003148;
4. Cooley KF, et al. *Clinical communication preferences in cystic fibrosis and strategies to optimize care*. *Pediatr Pulmonol*. 2020;55(4):948–58;
5. Santer M, et al. *Treatment non-adherence in pediatric long-term medical conditions: systematic review and synthesis of qualitative studies of caregivers' views*. *BMC Pediatr*. 2014;14:63;
6. O'Toole DPH, et al. *Adherence to Aerosol Therapy in Young People With Cystic Fibrosis: Patient and Parent Perspectives Following Electronic Data Capture*. *Qual Health Res*. 2019;29(6):846–56;
7. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev*. 2018;25:33–6;
8. Eaton CK, et al. *Misunderstandings, misperceptions, and missed opportunities: Perspectives on adherence barriers from people with CF, caregivers, and CF team members*. *Patient Educ Couns*. 2020;103(8):1587-1594;
9. Prieur MG, et al. *Promoting emotional wellness in children with cystic fibrosis, Part I: Child and family resilience*. *Pediatr Pulmonol*. 2021(Suppl 1);56:S97–106;
10. CF CARE Motivational Interviewing Resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-resources> (přístup v červenci 2021);
11. CF CARE e-learning resource. K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/e-learning-module> (přístup červenec 2021).

Související se zdravotnickým systémem

Pokyny k léčbě

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Pomoc s léčbou^{1,2}, např. při zahájení nové terapie, při léčbě pro uvolnění dýchacích cest

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Pokyny k léčbě
- Změna poskytovatele zdravotní péče (věk)
- Uspořádání systému zdravotní péče
- Nástroje pro digitální monitorování
- Přístup

Kliknutím zobrazíte možné intervence

Kliknutím zobrazíte seznam referencí

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Možné kroky na podporu optimální adherence

Poskytování pomoci při zahájení léčby^{1,2}

- Vyzvěte rodiče / opatrovníka / pečovatele, aby vám při zahájení léčby pomohl, například terapie při uvolňování dýchacích cest
- Zvažte použití metody „zpětného probrání“ – metody používané k potvrzení, zda pacient rozumí tomu, co mu je vysvětlováno – pokud tomu rozumí, mohou informace „zpětně probrat“ přesně

Poskytování podpory³

Pacientům s CF a pečovatelům by se mělo nabídnout průběžné vzdělávání a preventivní podpůrné intervence na podporu zvládnutí dovedností a zvládnutí onemocnění, např. kognitivní behaviorální terapie a techniky řešení problémů

Změna chování⁴

Styl poradenství zaměřeného na pacienty, který pomáhá pacientům měnit chování

- Viz nástroj **Vizuální analogová škála pro adherenci a non-adherenci (VASANA)**⁵ (měří aktuální adherenci)
- Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**⁶ (všechny moduly Motivační rozhovory, všechna vzdělávací videa, příručka a sada nástrojů pro adherenci)

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Literatura

1. Mikesell CL, et al. *Objective Measurement of Adherence to Out-Patient Airway Clearance Therapy by High-Frequency Chest Wall Compression in Cystic Fibrosis*. *Respir Care*. 2017;62(62):920–7;
2. Butcher JL & Nasr SZ. *Direct observation of respiratory treatments in cystic fibrosis: parent-child interactions relate to medical regimen adherence*. *J Pediatr Psychol*. 2015;40(1):8–17;
3. Quittner AL, et al. *International Committee on Mental Health in Cystic Fibrosis: Cystic Fibrosis Foundation and European Cystic Fibrosis Society consensus statements for screening and treating depression and anxiety*. *Thorax*. 2016;71(1):26–34;
4. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;
5. CF CARE: Visual Analogue Scale for Adherence and Non-Adherence (Vizuální analogová škála pro adherenci a non-adherenci). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/vasana> (přístup v červenci 2021);
6. CF CARE: Motivational interviewing resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-videos> (přístup červenec 2021).

Související se zdravotnickým systémem

Přechod péče (věk)

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Věk pacienta¹⁻¹⁶, např. změna z dospívajícího na dospělého, přechod na vyšší odbornou školu / univerzitu může mít dopad na rutinu, konkurenční priority, nedostatečnou přípravu na dospělost

Místo přístupu k péči¹⁶⁻¹⁹, např. služby péče pro dospělé

Znalosti / dovednosti / schopnosti

Pokyny k léčbě

Změna péče (věk)

Uspořádání systému zdravotní péče

Nástroje pro digitální monitorování

Přístup

Kliknutím zobrazíte možné intervence

Kliknutím zobrazíte seznam referencí

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna
péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Možné kroky na podporu optimální adherence

Strukturované přechodové programy^{1,17,19,21}

Přechod mladých dospělých s CF z pediatrické péče na lékařskou péči pro dospělé by měl být strukturován a měl by zahrnovat vývojový přístup a individualizované informace o CF, dovednostech samostatného obhájení a řízení léčby, budoucích potřebách v oblasti zdravotní péče, dopadech na životní styl a o tom, jak se orientovat v systému zdravotní péče

Vzdělávání a školení vhodné pro běžný život i léčbu onemocnění každého pacienta^{16,17}

Snížit pravděpodobnost zhoršení funkce plic a komplikací souvisejících s CF během přechodného období

- Zlepšit vnímání vlastní účinnosti a dovedností monitorování
- Personalizujte informace tak, aby byly vyřešeny mezery ve znalostech
- Vzdělávací plán: roční, strukturované hodnocení silných a slabých stránek znalostí a plán pro následující rok
- Podívejte se na **e-learningové moduly**²² (poznamenejte si problémy s dodržováním pokynů, kterým čelí pacienti/pečovatelé v každé klíčové fázi vývoje onemocnění)

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna
péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Možné kroky na podporu optimální adherence

Posílení pacientů v péči o sebe sama^{1,16,18}

Rozvíjet silné vztahy s léčebným týmem CF a zapojit pacienty do rozhodování o léčbě

– Viz nástroj **Individuální plán léčby (ITP)**²³ (označuje účel léčby pro posílení důležitosti adherence a stanovení individuálních cílů)

- Sestavujte plán léčby s větším zapojením pacienta s tím, jak dospívá

– Viz **Zdroje pro motivační rozhovor**²⁴ (Motivační rozhovor, modul 5, vzdělávací video „Zahájení přemýšlení o plánu a důležitosti prohloubení důvěry“)

Povzbuzujte pečovatele, aby připravovali pacienty na dospělý život a podpořili jejich sebevědomí a přijali svou situaci

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna
péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Literatura

1. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc*. 2018;58(3):246–9;
2. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;
3. Masterson TL, et al. *Impact of Age and Gender on Adherence to Infection Control Guidelines and Medical Regimens in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2011;46(3):295–301;
4. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev*. 2018;25:33–6;
5. Cystic Fibrosis Trust: Transition and adherence. K dispozici na: <https://www.cysticfibrosis.org.uk/the-work-we-do/research/research-areas/transition-and-adherence> (přístup červenec 2021);
6. Amini S, et al. *Evaluation of adherence to medication treatment in pediatric patients with cystic fibrosis; a cross-sectional study*. Presented at ERS, 2019;54:PA4520;
7. Rouzé H, et al. *Adherence to long-term therapies in cystic fibrosis: a French cross-sectional study linking prescribing, dispensing, and hospitalization data*. *Patient Prefer Adherence*. 2019;13:1497–510;
8. Helms SW, et al. *Friendship quality and health-related outcomes among adolescents with cystic fibrosis*. *J Pediatr Psychol*. 2015;40(3):349–58;

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna
péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Literatura

9. Mikesell CL, et al. *Objective Measurement of Adherence to Out-Patient Airway Clearance Therapy by High-Frequency Chest Wall Compression in Cystic Fibrosis. Respir Care.* 2017;62(7):920–7;
10. Narayanan S, et al. *Adherence to therapies in cystic fibrosis: a targeted literature review. Expert Rev Respir Med.* 2017;11(2):129–45;
11. Nasr SZ, et al. *Adherence to dornase alfa treatment among commercially insured patients with cystic fibrosis. J Med Econ.* 2013;16(6):801–8;
12. Goodfellow NA, et al. *Adherence to treatment in children and adolescents with cystic fibrosis: a cross-sectional, multi-method study investigating the influence of beliefs about treatment and parental depressive symptoms. BMC Pulm Med.* 2015;15:43;
13. Shakkottai A, et al. *A Five-Year Retrospective Analysis of Adherence in Cystic Fibrosis. Pediatr Pulmonol.* 2015;50(12):1224–29;
14. Bishay LC & Sawicki GS. *Strategies to optimize treatment adherence in adolescent patients with cystic fibrosis. Adolesc Health Med Ther.* 2016;21:117–24;
15. Olivereau L, et al. *Adherence to lumacaftor-ivacaftor therapy in patients with cystic fibrosis in France. J Cyst Fibros.* 2020;19(3):402–6;
16. Faint NR, et al. *Investigating self-efficacy, disease knowledge and adherence to treatment in adolescents with cystic fibrosis. J Paediatr Child Health.* 2017;53(5):488–93;

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna
péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Literatura

17. Sawicki GS & Tiddens H. *Managing Treatment Complexity in Cystic Fibrosis: Challenges and Opportunities*. *Pediatr Pulmonol*. 2012;47(6):523–33;
18. CF Trust: Leaving school and cystic fibrosis – booklet for parents. K dispozici na: <https://www.cysticfibrosis.org.uk/life-with-cystic-fibrosis/leaving-school> (přístup červenec 2021);
19. Sawicki GS, et al. *Motivating adherence among adolescents with cystic fibrosis: youth and parent perspectives*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50(2):127–36;
20. Tuchman LK, et al. *Cystic Fibrosis and Transition to Adult Medical Care*. *Pediatrics*. 2010;125(3):566e573;
21. Coyne I, et al. *Improving transition to adult healthcare for young people with cystic fibrosis: A systematic review*. *J Child Health Care*. 2017;21(3):312e330;
22. CF CARE e-learning modules. K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/e-learning-module> (přístup červenec 2021);
23. CF CARE Individual Treatment Plan. K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/itp> (přístup v červenci 2021);
24. CF CARE Motivational Interviewing Resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-resources> (přístup červenec 2021).

Související se zdravotnickým systémem

Uspořádání systému zdravotní péče

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Multidisciplinární týmová podpora¹⁻⁶, např. přístup ke konzultacím a léčbě pacientů s CF zaměřeným na spolupráci a pacienty, které pomáhají pacientům přizpůsobit se měnícím se potřebám

Standardní postup pro rozhovory o adherenci^{7,8}, např. zda centrum péče o CF má zavedené standardní postupy pro rozhovory o adherenci nebo zda s pacientem probere situace, kdy je non-adherentní

Shromažďování údajů^{7,9-13}, např. variabilní a nespolehlivé techniky, záznamy dat z elektronických zařízení a dotazníky, které poskytují zdravotníkům informace o non-adherenci

Znalosti / dovednosti / schopnosti

Pokyny k léčbě

Změna poskytovatele zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému zdravotní péče

Nástroje pro digitální monitorování

Přístup

Kliknutím zobrazíte možné intervence

Kliknutím zobrazíte seznam referencí

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Možné kroky na podporu optimální adherence

Zavedení propagace adherence na základě důkazů na klinikách pro léčbu CF⁷

Zajistit, aby adherence byla hodnocena a probrána při každé návštěvě

Zajištění srozumitelného a jasného nastavení pro děti/rodinu³

Nastavení zdravotnického zařízení s přístupem ke hracím zařízením; návštěvy u stejného zdravotnického pracovníka při každé návštěvě

Využití ambulantní péče poskytované lékárníkem^{1,14}

Volně dostupní zdravotničtí pracovníci, kteří mohou poskytnout vzdělávání zaměřené na pacienty a podporu při potížích při užívání léků

Školení zaměstnanců v (mezikulturní) komunikaci¹⁵

Nabídnout empatickou a kulturně vhodnou péči

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Možné kroky na podporu optimální adherence

Přístup MDT k péči¹⁶

Zlepšení individuální péče, zvýšení efektivity a zajištění interakce mezi pacientem a personálem

- Prodlužte dobu kontaktu s pacientem během návštěv na klinice s členy multidisciplinárních týmů a zkratíte dobu čekání mezi konzultacemi
- Pokud je to možné, zajistěte, aby osoby zapojené do strategie adherence byly stále stejné
- Ustanovte klíčového pracovníka pro aktivaci pacienta nebo motivační rozhovory
- V týmu si jasně stanovte cíle při léčbě pacienta

Využijte spolehlivá opatření pro adherenci a digitální technologie i domácí monitorování^{3,13}

- Sebezpozorování může pacientům také pomoci lépe porozumět svému stavu a zvládat jej. Mohou se prozkoumat digitální přístupy individualizované podle potřeb pacienta, například aplikace specifické pro CF
- Zajistěte validaci míry adherence pomocí více měřících technik a využít spolehlivější přístupy, jako je elektronické monitorování (tj. elektronické rozprašovače mohou sledovat adherenci pomocí inhalace ([Adaptive Aerosol Technology™])

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Literatura

1. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc*. 2018;58(3):246–9;
2. Arden MA, et al. *Adherence to medication in adults with Cystic Fibrosis: An investigation using objective adherence data and the Theoretical Domains Framework*. *Br J Health Psychol*. 2019;24(2):357–80;
3. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;
4. Sawicki GS, et al. *Motivating adherence among adolescents with cystic fibrosis: youth and parent perspectives*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50(2):127–36;
5. Zobell JT, et al. *Impact of pharmacy services on cystic fibrosis medication adherence*. *Pediatr Pulmonol*. 2017;52(8):1006–12;
6. Prieur MG, et al. *Promoting emotional wellness in children with cystic fibrosis, Part I: Child and family resilience*. *Pediatr Pulmonol*. 2021;56(Suppl 1):S97–106;
7. Riekert KA, et al. *Opportunities for cystic fibrosis care teams to support treatment adherence*. *J Cyst Fibros*. 2015;14(1):142–8;
8. Santuzzi CH, et al. *Adherence and barriers to general and respiratory exercises in cystic fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2020;55(10):2646–52;
9. Goralski JL & Davis SD. *Breathing easier: Addressing the challenges of aerosolizing medications to infants and preschoolers*. *Respir Med*. 2014;108(8):1069–74;

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti /
dovednosti / schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Literatura

10. Eakin MN, et al. *Development and validation of CF-Medication Beliefs Questionnaire: A mixed-methods approach.* *J Cyst Fibros.* 2017;16(5):637–44;
11. O'Donohoe R & Fullen BM. *Adherence of Subjects With Cystic Fibrosis to Their Home Program: A Systematic Review.* *Respir Care.* 2014;59(11):1731–46;
12. Bishay LC & Sawicki GS. *Strategies to optimize treatment adherence in adolescent patients with cystic fibrosis.* *Adolesc Health Med Ther.* 2016;21:117–24;
13. Calthorpe RJ, et al. *Using digital technology for home monitoring, adherence and self-management in cystic fibrosis: a state-of-the-art review.* *Thorax.* 2020;75(1):72–7;
14. Zobell JT, et al. *Understanding the expanding role of pharmacy services in outpatient cystic fibrosis care.* *Pediatr Pulmonol.* 2021;56(6):1378-1385;
15. Cohen-Cymbarknoh M, et al. *Treatment of cystic fibrosis in low-income countries.* *Lancet Respir Med.* 2016;4(2):91–2;
16. Duff A & Latchford G. *Adherence in cystic fibrosis; care teams need to change first.* *Lancet Respir Med.* 2014;2(9):683–5.

Související se zdravotnickým systémem

Digitální monitorovací nástroje

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Používání¹, např. nedostatek zkušeností s digitálními monitorovacími nástroji, špatná digitální gramotnost, nedostatek povědomí o všech funkcích

Preference pacienta², např. pacienti preferující jiný typ techniky než má jejich tým pro léčbu CF

Další zátěž³, např. domácí monitorování, které pro pacienta znamená další úkol

Ztráta zaujetí / zájmu^{1,3}, např. snížení motivace v průběhu času, pocity monotónnosti podobné léčebným režimům

Znalosti / dovednosti / schopnosti

Pokyny k léčbě

Změna poskytovatele zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému zdravotní péče

Nástroje pro digitální monitorování

Přístup

Kliknutím zobrazíte možné intervence

Kliknutím zobrazíte seznam referencí

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Možné kroky na podporu optimální adherence

Výběr pacienta^{1,3}

Identifikujte pacienty/pečovatele, u nichž je nejpravděpodobnější, že budou mít z používání digitálních monitorovacích nástrojů prospěch
– Pečlivý výběr může pomoci zmírnit časové investice do školení a využití digitálních nástrojů

Selektivní použití¹

Podporujte používání digitálních monitorovacích nástrojů v konkrétních časech, pokud je adherence problémem, například používání sledovací aplikace několik dní před konzultací nebo v souvislosti s každoročními kontrolami
– Frekvence a typ následného sledování by se měly předem dohodnout s pacienty/pečovateli

Osobní vysvětlení používání techniky¹

Použití digitálního monitorování by mělo být přizpůsobeno dovednostem a schopnostem pacienta, např. postupné zavádění funkcí nějaké aplikace, poskytování poradenství při průzkumu aplikace nebo vysvětlení relevantních aspektů a/nebo odůvodnění jejího použití

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Literatura

1. Floch J, a kol. *Users' Experiences of a Mobile Health Self-Management Approach for the Treatment of Cystic Fibrosis: Mixed Methods Study*. *JMIR Mhealth Uhealth*. 2020;8(7):e158963;
2. Calthorpe RJ, et al. *What effective ways of motivation, support and technologies help people with cystic fibrosis improve and sustain adherence to treatment?* *BMJ Open Respir Res*. 2020;7(1):e000601;
3. Calthorpe RJ, et al. *Using digital technology for home monitoring, adherence and self-management in cystic fibrosis: a state-of-the-art review*. *Thorax*. 2020;75(1):72–7.

Související se zdravotnickým systémem

Přístup

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Vzdálenost od místa ambulantní péče¹, např. cestování na dlouhou vzdálenost kvůli běžné ambulantní péči

Frekvence interakce s multidisciplinárním týmem², např. pacienti, kteří žijí daleko od centra pro léčbu CF, nemusí být schopni pravidelně docházet na kontroly do CF centra.

Docházka na kliniku CF³, např. návštěva kliniky pro léčbu CF může mít pozitivní dopad na adherenci

Dostupnost léku⁴, např. omezený přístup k léku kvůli faktorům, jako jsou náklady a potřeba získat lék k nebulizaci z lékárny

Kliknutím zobrazíte možné intervence

Kliknutím zobrazíte seznam referencí

- Znalosti / dovednosti / schopnosti
- Pokyny k léčbě
- Změna poskytovatele zdravotní péče (věk)
- Uspořádání systému zdravotní péče
- Nástroje pro digitální monitorování
- Přístup

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Možné kroky na podporu optimální adherence

Implementace telemedicíny / běžné telefonické komunikace²

Zvláště pro pacienty, kteří žijí daleko od centra léčby CF

Vytvoření sítě podpory pro pacienty bez domácí podpory⁴

Pro usnadnění léčby onemocnění

Prozkoumejte možnost poskytování a implementace péče na ambulantních klinikách⁵

Zlepšení dostupnosti zdravotní péče

Zapojení farmaceutů do multidisciplinárního týmu a využívání ambulantní péče poskytované lékárníkem⁶

Lékárníci mohou pomoci zvládat problémy s úhradou léčby a usnadnit včasný přístup k předepsaným léčebným režimům a lékům

Související se
zdravotnickým
systémem

Znalosti / dovednosti /
schopnosti

Pokyny k
léčbě

Změna poskytovatele
zdravotní péče (věk)

Uspořádání systému
zdravotní péče

Nástroje pro digitální
monitorování

Přístup

Literatura

1. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc*. 2018;58(3):246–9;
2. Chrysochoou EA, et al. *Telephone monitoring and home visits significantly improved the quality of life, treatment adherence and lung function in children with cystic fibrosis*. *Acta Paediatr*. 2017;106(11):1882;
3. Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis*. *Med Princ Prac*. 2014;23(5):393–402;
4. Hogan A, et al. *Factors affecting nebulised medicine adherence in adult patients with cystic fibrosis: a qualitative study*. *Int J Clin Pharm*. 2015;37(1):86–93;
5. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis*. *Pediatr Pulmonol*. 2010;45(3):211–20;
6. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis*. *J Am Pharm Assoc*. 2018;58(3):246–9.

Související se
sociálně-ekonomickými faktory

 Sociální zdroje

 Finanční zdroje

Sociální zdroje

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Vysokoškolské vzdělání¹⁸⁻²⁰, např. nižší úroveň vzdělání pečovatele může vést k horší adherenci

Rodinné prostředí⁴⁻²⁰, např. snahy rodičů podporovat adherenci, rodinnou dynamiku a funkci, komunikaci v rámci rodiny, rutinní chování v rodině

Další faktory a intervence naleznete v kategorii rodina pod základní doménou týkající se pacienta po [kliknutí sem](#).

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související se
sociálně-ekonomickými faktory

● Sociální zdroje

● Finanční zdroje

Možné kroky na podporu optimální adherence

Poskytování informací o léčbě rodině^{9,13-15}

Lze použít k podpoře / zahájení rozhovoru ohledně adherence a získání důvěry při poskytování léčby a také k identifikaci klíčových nezbytných aspektů péče

- Národní nadace pro léčbu CF mají víceformátový obsah pro pacienty i rodiče / pečovatele. Příklady CF organizací zahrnují: www.cff.org (USA), www.cfcc.org.au (Austrálie) a www.cysticfibrosis.org.uk (UK). Další informace o národních organizacích naleznete na adrese: www.ecfs.eu/ctn/national-cf-associations

Motivační společné rozhovory, včetně rodinných příslušníků a pacienta²⁰

Vyvolat změnu chování k vyřešení dvojznačnosti

- Viz [Zdroje pro motivační rozhovor](#)²¹ (příručka pro adherenci)

Sociální podpora v rámci týmu CF a širších sítí^{4,17}

- Osobní schůzky se sociálními pracovníky, terapeuty a dalšími zdravotnickými pracovníky
- Podpora od přátel bez CF a jejich zapojení do světa CF

Související se
sociálně-ekonomickými faktory

● Sociální zdroje

● Finanční zdroje

Literatura

1. Amini S, et al. *Evaluation of adherence to medication treatment in pediatric patients with cystic fibrosis; a cross-sectional study*. Presented at ERS, 2019;54: PA4520;
2. Flores JS, et al. *Adherence to airway clearance therapies by adult cystic fibrosis patients*. *Respir Care*. 2013;58(2):279–85;
3. Oates GE, et al. *Adherence to Airway Clearance Therapy in Pediatric Cystic Fibrosis: Socioeconomic Factors and Respiratory Outcomes*. *Pediatr Pulmonol*. 2015;50(12):1244–52;
4. Arden MA, et al. *Adherence to medication in adults with Cystic Fibrosis: An investigation using objective adherence data and the Theoretical Domains Framework*. *Br J Health Psychol*. 2019;24(2):357–80;
5. Santer M, et al. *Treatment non-adherence in pediatric long-term medical conditions: systematic review and synthesis of qualitative studies of caregivers' views*. *BMC Pediatr*. 2014;14:63;
6. Macdonald M, et al. *Experiences of adults with cystic fibrosis in adhering to medication regimens: a qualitative systematic review*. *JBI Database System Rev Implement Rep*. 2016;14(5):258–85;
7. Barker DH, et al. *Parental Depression and Pancreatic Enzymes Adherence in Children With Cystic Fibrosis*. *Pediatrics*. 2016;137(2):e20152296;
8. Jennings MT, et al. *Update on Key Emerging Challenges in Cystic Fibrosis*. *Med Princ Prac*. 2014;23(5):393–402;
9. Lomas P. *Enhancing adherence to inhaled therapies in cystic fibrosis*. *Ther Adv Respir Dis*. 2014;8(2):39–47;

Související se
sociálně-ekonomickými faktory

● Sociální zdroje

● Finanční zdroje

Literatura

10. Butcher JL & Nasr SZ. *Direct observation of respiratory treatments in cystic fibrosis: parent-child interactions relate to medical regimen adherence.* *J Pediatr Psychol.* 2015;40(1):8–17;
11. O'Toole DPH, et al. *Adherence to Aerosol Therapy in Young People With Cystic Fibrosis: Patient and Parent Perspectives Following Electronic Data Capture.* *Qual Health Res.* 2019;29(6):846–56;
12. Duff A & Latchford G. *Motivational Interviewing for Adherence Problems in Cystic Fibrosis.* *Pediatr Pulmonol.* 2010;45(3):211–20;
13. Ohn M & Fitzgerald A. *Question 12: What do you consider when discussing treatment adherence in patients with Cystic Fibrosis?* *Paediatr Respir Rev.* 2018;25:33–6;
14. Grosseohme DH, et al. *Parent routines for managing cystic fibrosis in children.* *J Clin Psychol Med Settings.* 2014;21(2):125–35;
15. Grosseohme DH, et al. *Adherence Determinants in Cystic Fibrosis: Cluster Analysis of Parental Psychosocial, Religious, and/or Spiritual Factors.* *Ann Am Thorac Soc.* 2015;12(6):838–46;
16. Goodfellow NA, et al. *Adherence to treatment in children and adolescents with cystic fibrosis: a cross-sectional, multi-method study investigating the influence of beliefs about treatment and parental depressive symptoms.* *BMC Pulm Med.* 2015;15:43;
17. Oddleifson AD & Sawicki GS. *Adherence and Recursive Perception Among Young Adults with Cystic Fibrosis.* *Anthropol Med.* 2017;24(1):65–80;

Související se
sociálně-ekonomickými faktory

● Sociální zdroje

● Finanční zdroje

Literatura

18. Sawicki GS & Tiddens H. *Managing Treatment Complexity in Cystic Fibrosis: Challenges and Opportunities*. *Pediatr Pulmonol*. 2012;47(6):523–33;
19. Gathercole K. *Managing cystic fibrosis alongside children's schooling: Family, nurse and teacher perspectives*. *J Child Health Care*. 2019;23(3):425–36;
20. Everhart RS, et al. *Family Functioning and Treatment Adherence in Children and Adolescents with Cystic Fibrosis*. *Pediatr Allergy Immunol Pulmonol*. 2014;27(2):82–6;
21. CF CARE Motivational Interviewing Resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-resources> (přístup červenec 2021).

Související se
sociálně-ekonomickými faktory

 Sociální zdroje

 Finanční zdroje

Finanční zdroje

Kritické faktory ovlivňující adherenci

Příjem domácnosti¹, např. vyšší roční příjem domácnosti, může vést k lepší adherenci

Pojištění²⁻⁴, např. hrazení předepsaných léků, nedostatečné pojištění

Kliknutím zobrazíte
možné intervence

Kliknutím zobrazíte
seznam referencí

Související se
sociálně-ekonomickými faktory

Sociální zdroje

Finanční zdroje

Možné kroky na podporu optimální adherence

Předvídejte / identifikujte překážky a navrhněte potenciální řešení⁵

Viz [Zdroje pro motivační rozhovor](#)⁵ (Motivační rozhovor modul 5, „Zahájení přemýšlení o plánu a důležitosti zvýšení důvěry“, vzdělávací video a sada nástrojů pro adherenci – např. pracovní list pro řešení problémů)

Zapojení farmaceutů do multidisciplinárního týmu a využívání ambulantní péče poskytované lékárníkem⁴

Lékárníci mohou pomoci zvládnout problémy s úhradou léčby a zajistit pacientům přístup k lékům a jejich včasné doručení

Související se
sociálně-ekonomickými faktory

● Sociální zdroje

● Finanční zdroje

Literatura

1. Oates GE, et al. *Adherence to Airway Clearance Therapy in Pediatric Cystic Fibrosis: Socioeconomic Factors and Respiratory Outcomes.* *Pediatr Pulmonol.* 2015;50(12):1244–52;
2. Garavaglia L, et al. *A Quality Improvement Initiative to Improve Patient Adherence to Vitamin Supplementation in Cystic Fibrosis.* *J Pediatr Gastroenterol Nutr.* 2017;64(2):292–5;
3. Li SS, et al. *Health Insurance and Use of Recommended Routine Care in Adults with Cystic Fibrosis.* *Clin Respir J.* 2018;12(5):1981–8;
4. Abraham O, et al. *The pharmacist's role in supporting people living with cystic fibrosis.* *J Am Pharm Assoc.* 2018;58(3):246–9;
5. CF CARE Motivational Interviewing Resources (Zdroje pro motivační rozhovor). K dispozici na: <https://www.cfcare.net/dashboard/eu/uk/mi-resources> (přístup červenec 2021).